

Guvernarea corporativă,
în prim-plan

2

Interviu cu Boris Efimov,
director general al
SA "Orhei-Vit"

3

Republica Moldova
între două Uniuni

5

În Republica Moldova vor fi liberalizate operațiunile valutare

Acestea sunt prevederile modificărilor la Legea privind reglementarea valutară, elaborate de Banca Națională și prezentate pentru consultări publice. Astfel, se liberalizează operațiunile valutare supuse autorizării de BNM (cu unele excepții) în sumă de până la 10 000 euro (sau echivalentul lor).

Totodată, proiectul de lege prevede liberalizarea totală a operațiunilor cu instrumente financiare străine care se efectuează de către băncile licențiate și entitățile cu activitatea reglementată și supravegheată de Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), cum ar fi societățile de asigurări, societățile de investiții, organizațiile de microfinanțare ș. a. Liberalizarea este posibilă datorită faptului că activitatea entităților în cauză se află sub supravegherea și controlul, inclusiv din punctul de vedere al normelor prudențiale, din partea organelor de stat abilitate cu atribuții de reglementare, supraveghere și control (BNM și CNPF), precum și datorită îmbunătățirii permanente a cadrului legal existent, inclusiv în contextul armonizării la standardele Uniunii Europene.

De asemenea, se propune liberalizarea acordării de către băncile licențiate a creditelor financiare în favoarea nerezidenților. Actualmente, volumul creditelor acordate de către băncile licențiate în favoarea nerezidenților este nesemnificativ. Astfel, la data de 31 august 2013 sumele creditelor acordate de către băncile licențiate în favoarea nerezidenților au constituit 4.9 mil. dolari SUA.

Se estimează că liberalizarea operațiunilor ce țin de acordarea de către băncile licențiate a creditelor financiare în favoarea nerezidenților nu va



lua amploare, având în vedere faptul că în Republica Moldova rata dobânzii la credite este mai mare decât cea aplicată peste hotare, fapt care orientează băncile spre plasarea mijloacelor bănești (inclusiv prin acordarea creditelor) pe piața internă. Totodată, acordarea creditelor peste hotare limitează posibilitățile băncilor autohtone de a urmări bunurile gajate de către nerezident prin care se asigură rambursarea creditelor respective,

fapt care demotivează băncile în efectuarea unor astfel de operațiuni. Totodată, actualmente băncile licențiate dispun de politici și proceduri interne de management al riscului de credit care permit de a identifica, monitoriza și evalua riscul de credit în funcție de profilul de risc al băncii, în scopul menținerii permanente a unui mediu al riscului de credit adecvat și controlat în modul corespunzător.

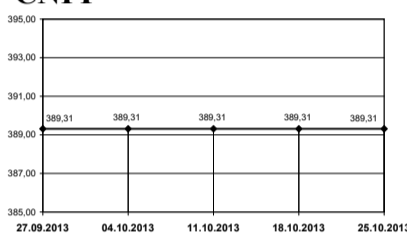
Proiectul de lege stabilește dreptul

băncilor (rezidente și nerezidente) de a introduce în/scoate din Republica Moldova, fără autorizarea BNM, numerar în monedă națională, în sumă ce depășește 100000 lei moldovenești, precum și dreptul băncilor nerezidente de a introduce în/scoate din Republica Moldova, fără autorizarea BNM, numerar în valută străină (în prezent operațiunile nominalizate necesită autorizarea BNM).

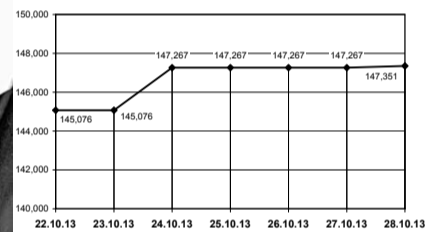
InfoMarket



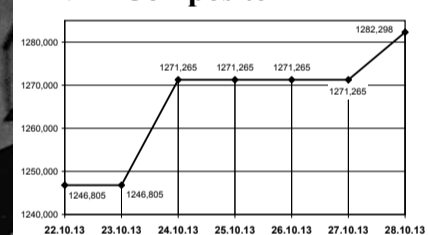
CNPF



Banking Stock Index –
InfoMarket



EVM-Composite



Curs valutar
30.10.2013

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	12.8373
EUR	1	17.6635
UAH	1	1.5708
RON	1	3.9751
RUB	1	0.4008

AVIZ

Redacția ziarului „Capital Market” desfășoară un tender pentru instituții ce oferă servicii de tipografie. Tipografiile pot depune cereri până la 21 noiembrie 2013.

Informații
suplimentare
la numărul de telefon:
022 227758.

Sumarul tranzacțiilor bursiere din săptămâna trecută

În perioada 21-25 octombrie 2013, la Bursa de Valori a Moldovei au fost efectuate 8 tranzacții cu valorile mobiliare a 6 emitenți.

Volumul total al tranzacțiilor a constituit 102,3 mii lei. Toate tranzacțiile au fost înregistrate în Secția de Bază a Bursei. Prețul de piață al acțiunilor ordinare nominative „Banca de Economii” a crescut de la 14 până la 40 lei. Acțiunile „Victoriabank” au continuat să se tranzacționeze cu 27 lei pentru o acțiune. Prețul acțiunilor companiei de construcții din Chișinău „Lusmecon” a rămas stabil la nivelul de 28,79 lei.

Bursa de Valori a Moldovei prestează servicii de consulting în domeniul activității licențiate (bursiere).

Informații la telefonul: 022 27-76-36.

www.moldse.md

Bursa de Valori a Moldovei

În atenția acționarilor, Societăților pe Acțiuni și participanților profesioniști ai pieței financiare!

Ziarul Capital Market, în baza campaniei de abonare pentru anul 2014 desfășoară acțiunea „Abonează-te la ziarul Capital Market”.

Abonații vor primi o reducere de 10 la sută la publicarea raportului financiar.

Pe lângă aceasta, abonații ziarului vor putea, în calitate de bonus, să obțină informația despre anunțurile și dările de seamă ale Societăților pe Acțiuni publicate anterior în ziar.

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Guvernarea corporativă, în prim-plan

În zilele de 8 și 9 octombrie 2013 capitala Lituaniei, orașul Vilnius, a devenit un centru de atracție pentru experți ai Comisiei Europene, Institutului European de Guvernare Corporativă, OECD, Nasdaq OMX, Institutului Baltic de Guvernare Corporativă, reprezentanți ai instituțiilor de reglementare a piețelor financiare din mai multe state europene, veniți să participe la cea de-a 13-a Conferință Europeană cu privire la guvernarea corporativă. La eveniment a fost prezent și reprezentantul Comisiei Naționale a Pieței Financiare, Alexandru Gnatiuc, șef al Direcției reglementare și autorizare, participanți profesioniști din cadrul Direcției generale supraveghere valori mobiliare. Evenimentul, organizat de Ministerul Economiei al Lituaniei, s-a concentrat asupra aspectelor relevante ale guvernării corporative, inclusiv rolul acționarului, guvernarea corporativă în cadrul companiilor nelistate și al companiilor cu capital majoritar de stat.

În luările de cuvânt ale participanților la întrunire s-a constatat cu regret că una dintre cauzele crizei financiare o constituie lipsa unei culturi financiare adecvate și a responsabilității necesare, astfel că organele regulatorii naționale urmează să direcționeze eforturile ce țin de guvernarea corporativă pe făgașul înrădăcinării acestei culturi, menite să încurajeze angajamentul pe termen lung al acționarului. Se impune imperativul dezvoltării capacității de a canaliza economiile publicului și de a trece de la viziunea tradițională în care băncile au poziția dominantă, la una mai diversificată, ce ar genera și stimula finanțarea prin intermediul pieței de capital. În aceste condiții, după cum s-a menționat, trebuie să-și spună cuvântul organele de supraveghere, ce ar trebui să fie un sprijin real pentru companii, fără a le „inunda” cu un noian de reglementări, ceea ce conduce la o suprareglementare și birocratizare, fiind contraproductivă și ineficientă.

De asemenea, în cadrul Conferinței a fost discutată necesitatea sporirii controlului acționarilor asupra tranzacțiilor persoanelor afiliate ale companiei, precum și a unei mai bune reglementări în ceea ce ține de identificarea acționarilor, legătura incertă dintre beneficiarul efectiv și administratorul fiduciar, asigurarea unei mai

mari transparențe privind politicile de votare și încurajarea acestora de a acționa într-un mod cât mai rezonabil.

Referindu-se la aspecte privind guvernarea corporativă în cadrul companiilor nelistate și al celor cu capital majoritar de stat, participanții la Forumul de la Vilnius au constatat că doar o guvernare bună furnizează o performanță sustenabilă a afacerii, fiind, deci, important pentru companiile nelistate de a adera la cele mai bune practici de guvernare corporativă. La Conferință a fost prezentat Ghidul elaborat de Confederația europeană a asociațiilor de directori privind guvernarea corporativă și principiile pentru companiile nelistate în Europa*, în care s-a ținut cont de faptul că multe companii nelistate sunt în proprietatea sau controlate de către o singură persoană sau de un singur grup afiliat. O provocare în acest sens este crearea unei bune guvernări pentru aceste companii și în același timp de a nu le împovăra cu cerințe specifice companiilor listate. Astfel că obiectivul în acest domeniu al reglementatorilor naționali ar trebui să fie în a-i ajuta, și nu a reglementa acest segment.

Companiile cu capital majoritar de stat joacă un rol semnificativ în cadrul economiilor naționale, contribuind la creșterea economică, la oferirea de locuri de muncă, la

sprijinirea bugetului național prin impozitele achitate, precum și furnizează servicii importante către public și persoane juridice. Respectiv, o guvernare corporativă bună este importantă pentru economia națională și competitivitatea globală, în acest sens fiind prezentat Ghidul Institutului Baltic de Guvernare Corporativă privind eficiența organelor de conducere în cadrul companiilor cu capital majoritar de stat*. Totodată, s-a pus în discuție rolul statului ca acționar și împuternicirea consiliului de supraveghere, care trebuie să fie unul eficient, profesional și independent, în care trebuie evitată influența politică. Procedura de selectare a membrilor consiliului este foarte importantă, fapt ce ar trebui să asigure aprobarea celor mai integre persoane. S-a subliniat că nu există o abordare bună sau rea în cadrul procesului de reformare a guvernării companiilor cu capital majoritar de stat, deschiderea și transparența constituind elemente-cheie în acest proces. Factorii ce ar asigura îmbunătățirea guvernării corporative a companiilor cu capital majoritar de stat sunt minimizarea interferenței politicii, stabilirea unor obiective clare, publice, adoptarea unor politici și strategii ale statului în calitate de acționar. Un factor evidențiat în cadrul conferinței se referă la faptul că listarea la bursa de valori a companiilor cu capital majoritar de stat poate duce la îmbunătățirea semnificativă a guvernării corporative și la creșterea valorii acesteia.

În opinia lui Alexandru Gnatiuc, Conferința Europeană cu privire la guvernarea corporativă a evidențiat necesitatea încurajării de către instituțiile de reglementare naționale a angajamentului pe termen lung al acționarului în cadrul companiilor, precum și aplicarea unor practici de bună guvernare în cadrul companiilor nelistate și al companiilor cu capital majoritar de stat.

Serviciul de presă al CNPF

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conclucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Aviz CNPF

Întru asigurarea respectării prevederilor art.6 din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”, Comisia Națională a Pieței Financiare comunică rechizitele bancare pe care urmează să fie transferate taxele și plățile regulatorii de funcționare:

Cod fiscal 1007601001293; BC “Victoriabank” SA Filiala nr.11; Codul băncii VICBMD2X883; Cont bancar 2251311138

BERD a anunțat concurs pentru atragerea consultantilor pentru servicii în Secretariatul Consiliului Economic de pe lângă prim-ministrul Moldovei

Potrivit unui comunicat de presă al BERD, înregistrarea dosarelor candidaților va continua până pe 15 noiembrie curent. BERD accentuează că dorește să-și aducă aportul la îmbunătățirea climatului investițional în Moldova prin atragerea a doi consultanți economici și a unui consultant jurist pentru servicii în cadrul Secretariatului Consiliului Economic de pe lângă prim-ministru.

Structura se creează cu susținerea financiară a BERD pentru susținerea unui dialog politic constructiv la nivel înalt între Guvernul Moldovei, comunitatea de afaceri și donatori. Colaboratorii Secretariatului vor trebui să ajute Consiliul Economic și membrii săi în realizarea măsurilor și reformelor pentru îmbunătățirea mediului de afaceri și investițional, accelerarea dezvoltării economice în Moldova, reducerea aparatului birocratic, creșterea transparenței și îmbunătățirea calității serviciului de stat pentru mediul de afaceri.

Consultanții vor conlucra cu structurile de stat, asociațiile de afaceri, experții și organizații donatoare, pentru promovarea procesului de reformă, îmbunătățirea mediului de afaceri și investițional, înlăturarea barierelor din calea investițiilor locale și străine, reducerea procedurilor birocratice etc. Consultanții din Secretariatul Consiliului Economic de pe lângă prim-ministru își vor începe activitatea în al patrulea trimestru curent și vor lucra doi ani. Remunerarea va veni din partea BERD. Candidații la funcția de consultant urmează să prezinte date despre studii superioare economice, administrarea afacerilor sau ramuri adiacente, o experiență de muncă de minim 7 ani la cel mai înalt nivel, preferențial în structurile de stat, dar și private.

Amintim că BERD a acordat un grant de 300 mii euro pentru finanțarea activității Secretariatului Consiliului Economic de pe lângă prim-ministru Moldovei. Consiliul va fi condus de premierul Iurie Leancă. Din componența Consiliului fac parte reprezentanți ai structurilor de stat, asociații de business și investitori, donatori care susțin dezvoltarea sectorului privat în R.Moldova, precum și reprezentanți ai societății civile. Consiliul va asigura un șir de funcții, inclusiv, pentru consultarea premierului privind măsurile care contribuie la crearea unor condiții mai bune în mediul de afaceri, elaborarea și implementarea modificărilor în legislația în vigoare, construcția unui dialog deschis și constructiv dintre stat și mediul de afaceri pentru continuarea reformelor și activitatea pentru promovarea poziției Moldovei în ratingurile internaționale cum ar fi Doing Business, Indexul competitivității globale sau Indexul libertății economice.

InfoMarket

HOTĂRÎRE

cu privire la prescrierea repetată Întreprinderii Mixte Broker de Asigurare-Reasigurare “OMERLANE INSURANCE” S.R.L. de a prezenta rapoartele specializate

Nr. 48/1 din 11.10.2013

Monitorul Oficial nr. 238-242/1549 din 25.10.2013

Având în vedere neexecutarea de către persoanele cu funcție de răspundere ale Întreprinderii Mixte Broker de Asigurare-Reasigurare “OMERLANE INSURANCE” S.R.L. a prevederilor Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 44/6 din 13.09.2013 “Cu privire la prescrierea Întreprinderii Mixte Broker de Asigurare-Reasigurare “OMERLANE INSURANCE” S.R.L. de a prezenta rapoartele specializate”, în temeiul art. 53 alin. (5), art. 54 alin. (1), art. 55 alin. (1) lit. b), alin. (2) și alin. (3) din Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006 “Cu privire la asigurări”, art. 8 alin. (1) lit. c) pct. 34), art. 19 alin. (1) și alin. (8) din Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 “Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător”, art. 8 lit. b) și lit. f), art. 9 alin. (1) lit. d) și lit. e) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 “Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” și Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 45/5 din 16.10.2009 “Cu privire la aprobarea formei și conținutului rapoartelor specializate ale intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări”, Comisia Națională a Pieței Financiare

HOTĂRĂȘTE:

- Se prescrie repetat persoanelor cu funcție de răspundere ale Întreprinderii Mixte Broker de Asigurare-Reasigurare “OMERLANE INSURANCE” S.R.L., în termen de 5 zile lucrătoare din data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, să asigure prezentarea Raportului privind activitatea de bază a intermediarului în asigurări și/sau reasigurări și a Raportului privind activitatea intermediarului în asigurări și/sau reasigurări prin personal propriu, asistenți în brokeraj și/sau subagenți, solicitate de Comisia Națională a Pieței Financiare în cadrul supravegherii.
 - Se avertizează Întreprinderea Mixtă Broker de Asigurare-Reasigurare “OMERLANE INSURANCE” S.R.L. cu sancționare prin retragerea licenței pentru dreptul de a desfășura activitatea de intermediere în asigurări/reasigurări, în cazul nerespectării prevederilor pct. 1 al prezentei hotărâri.
 - Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.
 - Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.
- PREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE Artur GHERMAN
Chișinău, 11 octombrie 2013. Nr. 48/1.

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpresă: 67770

Posta Moldovei: PM21700

EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.

Nr. de înregistrare:

1003600114204, 27 octombrie 2003

FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Președinte: Iurie FILIP,

Elena VASILACHE, Eugeniu VIȚU,

Zoia TULBURE, Nadejda FILIP.

REDACTOR-ŞEF:

Ghenadie TUDOREANU

Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR-ŞEF ADJUNCT:

Tatiana SOLONARI

Tel.: /373 22/ 229-335

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor

anuale: capital@market.md, ziarulcm@gmail.com

TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115

(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

CONT BANCAR: 225139437,

c/f 1003600114204,

BC “Eximbank - Gruppo Veneto Banca”, SA.,

fil.11, Chișinău, BIC EXMMMD22436

În ziar au fost utilizate știrile agenției

«Moldpres» și «InfoMarket»

Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.

Orice articol publicat în “Capital Market” reflectă punctul

de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide

cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se

permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia PRAG 3

Republica Moldova are curențe la cheltuirea banilor pentru investiții publice, constată Banca Mondială

Investițiile publice realizate din surse interne au scăzut, în timp ce transferurile capitale și proiectele finanțate din surse externe au crescut. Investițiile publice finanțate din surse interne au scăzut atât ca pondere din PIB (de la 3,5% din PIB în 2006 până la 0,7% în 2012), cât și ca parte din cheltuielile investiționale, constată Banca Mondială în analiza cheltuielilor publice.

Declinul finanțării interne ale investițiilor publice se explică prin creșterea parțială a cheltuielilor investiționale finanțate din surse externe, care constau în cea mai mare parte în proiecte investiționale. Transferurile capitale interne constituie în prezent o treime din bugetul investițional și constau preponderent din transferuri pentru întreținere în Fondul Rutier și subvenții investiționale pentru agricultori. În cazul în care cheltuielile pentru întreținerea drumurilor sunt considerate cheltuieli recurente, cheltuielile de investiții reprezintă 5% din PIB în 2012, și nu 6%.

„Curențele din investițiile publice frânează dezvoltarea Republicii Moldova și influențează gradul înalt de sărăcie din țară. Nu toate strategiile evaluează realist disponibilitatea resurselor pentru prioritățile de finanțare, precum și investițiile identificate depășesc deseori capacitățile de finalizare fezabile”, a declarat Carolina Sanchez Paramo, manager BM pentru reducerea sărăciei.

În analiza Băncii Mondiale se spune că tendințele cheltuielilor investiționale în buget au fost în general conforme obiectivelor strategice ale Republicii Moldova, cu excepția sectorului de combustibil și al energiei. În sectorul transporturilor, finanțarea internă sporită pentru întreținerea drumurilor în ultimii ani a permis mobilizarea fondurilor externe pentru investiții în reabilitarea drumurilor și reparații capitale. În sectorul agricol, cheltuielile investiționale reprezintă preponderent transferuri către agricultori (subvenții). În sectorul educațional, tendința e în concordanță cu necesitățile de reabilitare a unei rețele de instituții supradimensionate în ciclul primar și secundar general: investițiile s-au redus, în timp ce reparațiile capitale au crescut.

CALITATEA ÎNDOIELNICĂ A PROIECTELOR

Banca Mondială spune că Republica Moldova ar trebui să continue dezvoltarea unui cadru integrat de planificare strategică, ceea ce ar asigura o coerență mai mare între planurile sectoriale, dar ar implica revizuirea și actualizarea periodică și planificarea legăturilor cu estimările realiste ale cadrului de resurse pe termen mediu și lung. Pe de altă parte, proiectele majore trebuie să constituie obiectul unei evaluări riguroase și sistematice de fezabilitate economică și sustenabilitate financiară. În prezent, investițiile finanțate din surse interne nu sunt obiectul unei evaluări adecvate și cuprinzătoare, ridicând întrebări cu privire la viabilitatea economică și sustenabilitatea financiară. Tendința de a subestima costurile produce un optimism părtinitor. „De asemenea, Moldova ar putea opta și pentru o metodologie de evaluare comună pentru toate proiectele. Cu toate acestea, gradul de complexitate al metodelor ar trebui să fie proporțional cu amploarea și complexitatea proiectelor și disponibilitatea competențelor. Ținând cont de distribuția valorilor proiectelor în Republica Moldova și capacitățile slabe de evaluare a proiectelor, un plafon inițial de 30 mil. de lei este sugerat pentru studiile de fezabilitate complete care implică analiza de cost-beneficiu”, a declarat Abdul Sek, reprezentantul Băncii Mondiale în Republica Moldova.

AJUSTĂRILE FISCALE AU GENERAT DECLINUL CHELTUIELILOR CAPITALE, ÎNCEPÂND CU 2010

Potrivit BM, în 2009, executarea a 33% din bugetul capital a reflectat parțial



ajustările la criză și contextul electoral odată ce Guvernul a reorientat cheltuielile în direcția majorării salariilor și pensiilor.

„Guvernul se bazează tot mai mult pe împrumuturi externe și subvenții pentru finanțarea cheltuielilor capitale. În 2006, 15% din cheltuielile capitale au fost finanțate din surse externe, în timp ce în 2012, ponderea cheltuielilor finanțate din exterior a crescut până la 36%. În acest context, cheltuielile capitale din Republica Moldova sunt comparabile cu cele ale statelor din regiune. Constituind 5,2% din PIB în 2011, acestea, măsurate ca achiziție netă de active nefinanciare, au rămas mai mari decât nivelul mediu al UE 10+1 (3,8% din PIB), puțin mai mici față de media din CSI și a Caucazului de Sud și Balcanilor, și cu mult mai mici decât cheltuielile din Rusia și alte state exportatoare de petrol”, se mai arată în document.

Potrivit sursei citate, tendințele cheltuielilor capitale în buget au fost în linii generale conforme obiectivelor strategice ale Republicii Moldova, cu excepția sectorului de combustibil și energie. Cu toate acestea, performanța executării a variat în funcție de sector, astfel încât cheltuielile bugetare reale au fost mai puțin conforme priorităților strategice naționale. Diferența dintre cheltuielile efectuate și aprobate a variat semnificativ între sectoare, provocând probleme de implementare. Neexecutarea bugetului Guvernului a fost mai pronunțată în sectoarele de utilități și transporturi și a reflectat stagnarea proiectelor naționale și a celor finanțate din surse externe.

Reprezentanții Băncii Mondiale au ajuns la concluzia că, din 2010, cheltuielile capitale au fost realizate preponderent pentru transporturi, educație, agricultură, utilități și sectorul locativ. Or, cheltuielile capitale ale Guvernului în prezent sunt orientate în sectorul agricol și transport, iar cheltuielile capitale locale sunt utilizate în primul rând pentru educație, utilități, locuințe sociale.

„În sectorul transporturilor, mobilizarea mai mare de fonduri externe a permis investiții mai mari, sporind în același timp finanțarea internă pentru întreținerea drumurilor și reparații capitale. După 2009, cheltuielile capitale în transporturi au fost reorientate spre repararea drumurilor, deoarece transferurile capitale anterioare la întreținerea de stat nu au continuat. Creșterea fondurilor a oprit tendința de înrăutățire a stării drumurilor în

ultimii ani, deși mai rămân multe de făcut pentru a restaura rețeaua de drumuri, ca ulterior să fie într-o stare satisfăcătoare”, se mai spune în document.

REFORMA MANAGEMENTULUI INVESTIȚIILOR PUBLICE, ESENȚIALĂ

Reforma managementului investițiilor publice este esențială pentru eficientizarea utilizării resurselor interne limitate, destinate cheltuielilor capitale, precum și pentru a mobiliza și absorbi mai bine fondurile externe. Astfel, e importantă sporirea calității proiectelor cu mecanisme adecvate de evaluare, ceea ce va spori calitatea proiectelor și a investițiilor planificate. Însă în prezent continuă să existe deficiențe în modul de elaborare a strategiilor. BM afirmă că nu toate strategiile evaluează realist disponibilitatea resurselor pentru prioritățile de finanțare, iar investițiile identificate depășesc deseori capacitățile de finanțare fezabile. Lipsa de realism apare din motiv că strategiile au fost de multe ori elaborate izolat, fără un cadru de resurse agregat și în condiții de coordonare insuficientă cu Ministerul Finanțelor. Lipsa de specificitate în definirea priorităților investiționale este o problemă, care permite prea mult spațiu de manevră în alegerea proiectelor ulterioare. Și pentru că monitorizarea nu este puternică și actualizarea nu este desfășurată cu periodicitate, strategiile nu țin pasul cu realitățile fiscale în evoluție.

„Totodată, ghidarea strategică în materie de investiții nu este construită pe o apreciere solidă a stării de active, evoluția cererii de servicii, lacune emergente în infrastructură și posibilitățile de finanțare. Strategiile sectoriale pentru transportul terestru și pentru alimentarea cu apă și canalizare reprezintă pași în direcția bună. Strategia de transport terestru, de exemplu, alocă resursele financiare și prezintă diferite scenarii pe diferite posibilități de finanțare. Strategia națională de finanțare a sectorului de alimentare cu apă și canalizare în spațiile urbane și rurale se bazează pe o evaluare a stării activelor și a rețelelor existente și elaborează diverse strategii de finanțare pentru reabilitare și îmbunătățire, inclusiv o strategie bazată pe stoparea infrastructurii. Deși strategia de transport, cât și cea din domeniul apei și canalizării au fost derivate din datele cu privire la starea activelor și în ciuda progreselor din alte sectoare, o astfel de abordare nu a fost încă instituționalizată în Moldova. Evaluarea pe viitor a strategiilor ar putea fi consolidată printr-o evaluare mai sistemică a stării activelor în aceste și alte sectoare, care necesită registre ale activelor actualizate periodic și sisteme conexe de gestionare a activelor”, a precizat Abdul Sek.

Potrivit experților de la BM, capacitățile existente în metodologiile de evaluare a proiectelor constrâng dezvoltarea proceselor de evaluare mai puternice, iar Moldova nu are în prezent nici un program sistemic de formare. Există totuși unele practici bune de dezvoltare. Acestea sunt adesea legate de fondurile alocate investițiilor, de exemplu, Fondul Rutier, cel de Dezvoltare Regională unde procesele bune sunt aplicate și abilitățile de aplicare au fost asamblate sau dezvoltate. Pe de altă parte, există lacune mari în sectoare cum ar fi educația, apa și canalizarea, unde abilitățile necesare pentru planificare, pregătire sunt reduse sau inexistente. Există aceste constrângeri atât la nivel local, cât și central. Acest lucru este important în contextul politicii de descentralizare, în special la nivel de raion, unde ar putea fi instituite funcții importante de planificare a investițiilor. Iar la nivel central nu există o tradiție de management a investițiilor publice de către ministerele de resort și acest lucru a contribuit la limitarea capacității de dezvoltare necesară pentru efectuarea evaluării independente a propunerilor de investiții de instituțiile subordonate și administrațiile publice locale.

Victor URSU

Casele de schimb valutar din Moldova vor avea dreptul să schimbe cursul de schimb al valutei pe parcursul zilei

Casele de schimb valutar din Moldova vor avea dreptul să schimbe cursul de schimb al valutei pe parcursul zilei, iar clienții vor putea anula operațiunile de schimb în 30 de minute.

Acestea sunt prevederile modificărilor la Legea privind reglementarea valutară, elaborate de Banca Națională care au fost expuse pentru consultări publice. Proiectul de lege prevede dreptul USV de a modifica pe parcursul programului de lucru cursurile valutare aplicate în vederea sporirii nivelului de concurență pe piața operațiunilor de schimb valutar în numerar cu persoane fizice.

De asemenea, proiectul de lege instituie dreptul BNM de a stabili frecvența de modificare de către unitățile de schimb valutar a cursurilor de cumpărare și vânzare în decursul programului de lucru al acestora. Concomitent, în contextul protecției drepturilor consumatorilor, proiectul de lege stabilește cerința informării de către USV a persoanelor fizice despre aplicarea cursurilor valutare noi (prin afișarea informației respective) până la efectuarea operațiunii de schimb valutar. În vederea neadmiterii modificării nejustificate a cursurilor valutare, se stabilește obligativitatea USV de a elabora, dispune și implementa proceduri interne care vor reglementa modalitatea de modificare în decursul programului de lucru a cursurilor valutare (principiile / motivele de modificare a cursului valutar etc.). De asemenea, în vederea excluderii eventualelor fraude la stabilirea și aplicarea cursurilor de schimb valutar la anumite valute străine (cele mai frecvent tranzacționate), proiectul de lege stabilește obligația unităților de schimb valutar de a stabili cursurile de cumpărare și vânzare ale dolarului SUA, euro și lirei sterline cu două zecimale.

În vederea fortificării protecției drepturilor consumatorilor, proiectul de Lege prevede în mod expres dreptul clientului unității de schimb valutar de a cere anularea operațiunii de schimb valutar până la finalizarea operațiunii în cauză, precum și după finalizarea acesteia – în decurs de 30 de minute de la finalizarea operațiunii de schimb valutar. Luând în considerare experiența altor țări, proiectul de lege prevede dreptul USV de a efectua operațiuni de schimb valutar și/sau prin intermediul aparatelor de schimb valutar, stabilind prevederi suplimentare referitoare la licențierea unităților de schimb valutar care intenționează să utilizeze aparate de schimb valutar, precum și reguli privind funcționarea acestora. Utilizarea aparatelor de schimb valutar nu va duce la obligativitatea majorării capitalului social al casei de schimb valutar.

Luând în considerare faptul că băncile (comparativ cu casele de schimb valutar) efectuează un spectru mult mai larg de operațiuni, fapt care le impune un sistem mai complex de gestionare a lichidităților deținute și a riscurilor la care se expun, proiectul de lege anulează obligativitatea băncilor licențiate de a asigura la începutul și în timpul programului de lucru suma de 100 000 de lei pentru fiecare punct de schimb valutar. Pentru casele de schimb valutar a fost anulată cerința de asigurare la începutul și în timpul programului de lucru a sumei minime echivalente de 400 000 lei pentru efectuarea operațiunilor cu persoane fizice, fiind păstrată cerința de menținere a mijloacelor bănești circulante, formate din aporturile bănești în capitalul social, în sumă de 500 000 lei, inclusiv pentru fiecare filială.

De menționat că actualmente structurile de schimb valutar nu au dreptul pe parcursul zilei să schimbe cursul de cumpărare sau vânzare stabilit pentru operațiuni destinate persoanelor fizice. Dacă aceste operațiuni sunt asigurate de structură 24 de ore, atunci sunt în drept să stabilească două perioade identice de activitate. În acest caz, structura pentru schimbul valutar poate stabili diferite cursuri de cumpărare și vânzare pentru fiecare perioadă în parte, care nu pot fi schimbate în perioada stabilită.

InfoMarket

Boris EFIMOV:

“Producătorii și procesatorii locali au nevoie să fie susținuți prin programe complexe de dezvoltare a industriei”

Interviu cu Boris Efimov, director general al SA “Orhei-Vit”, care ne vorbește despre situația generală și perspectivele din industria prelucrătoare de sucuri și prelucrare a fructelor și legumelor.

– Pe timpuri, industria de conserve era cartea de vizită a Moldovei. Domnule Boris Efimov, ce se întâmplă acum în acest sector?

– Într-adevăr, există o oarecare nostalgie pentru acea piață imensă, caracterizată de un număr impunător de consumatori loiali. Însă lucrurile s-au schimbat radical. În primul rând, trăim acum în condițiile unei concurențe deschise. Ne confruntăm cu concurența unui număr foarte mare de producători. În al doilea rând, s-a schimbat situația de pe rafturile magazinelor. Consumatorul are posibilitatea să aleagă, iar noi trebuie să depunem efort ca să câștigăm fiecare cumpărător.

Desigur, în condițiile unei concurențe dure, puțini dintre producătorii locali au putut să reziste și să se adapteze noilor reguli de joc. Drept urmare, din cele peste 40 de fabrici de conserve din perioada sovietică, funcționează doar câteva. Și situația din industrie nu este deloc ușoară, mai ales că tehnologiile sunt atât de costisitoare.

Putem afirma că piața din vest s-a deschis și pentru noi, însă trebuie să fim conștienți și de faptul că acolo nu ne așteaptă, de fapt, nimeni. Aici, în condițiile unei concurențe acerbe, prețul unei greșeli poate fi pierderea pieței, pe care o va ocupa, momentan, un alt producător.

Fiind un procesator mare, compania “Orhei-Vit” este interesată ca în Moldova să fie dezvoltate la nivel național programe de dezvoltare a culturilor fructifere și legumicole cu o valoare adăugată înaltă. Acest fapt va permite să fie rezolvate nu doar problemele economice, dar și cele sociale din mediul rural.

– Știu că dispuneți de propria bază de materie primă, în plus, lucrați cu fermierii locali.

– În primul rând, ne poziționăm ca procesatori de fructe și legume. Da, avem propriile plantații pentru producerea materiei prime de înaltă calitate, îndeosebi folosită la producerea alimentelor pentru copii și a sucurilor proaspăt stoarse pentru care există cerințe înalte la controlul calității materiei prime. Dar repet, profilul nostru de bază este procesarea. În al doilea rând, trebuie să ne dăm bine seama că în Republica Moldova sursa materiei prime este destul de scăzută pe segmentul nostru, iar poziția de țară agrară demult

e pierdută. Pentru dezvoltarea sursei de materie primă sunt necesare investiții serioase, atât în tehnologii, cât și în personal calificat. Această industrie trebuie să fie abordată cu mai multă atenție la nivel de Guvern și programe naționale, întrucât fermierii nu dispun de resurse proprii de dezvoltare.

Spre exemplu, în Republica Moldova este o sarcină aproape imposibilă să pregătești pentru prelucrarea industrială 100 de tone de căpșuni. În același timp, potrivit datelor Biroului Central de Statistică din Polonia, țară care este mult mai la nord de noi, cultivă anual peste 200 mii de tone de căpșuni! Însă în Moldova, chiar și mere pentru prelucrarea industrială sunt cultivate mult mai puțin decât necesarul. Vorbind despre industria de conserve, dezvoltarea sa depinde, în primul rând, de sursa materiei prime, e important să se știe ce volum este produs și la ce preț își vând fermierii fructele și legumele.

În Europa, prețul morcovului livrat fabricii pentru procesarea industrială (în Polonia, Germania și Olanda) este de opt-nouă euro cenți. În Moldova, însă, morcovul costă 12 eurocenți, acesta fiind încă în câmp. Iar cheltuielile pentru a-l aduce la condițiile necesare procesării (spălarea, curățirea și sortarea), se ridică până la 16-17 eurocenți, iar în unele cazuri chiar și la 20.

Această diferență semnificativă de preț este generată, în primul rând, de nivelul scăzut al echipamentului tehnic și de eficiența scăzută de producere din Moldova. Același fermier din Polonia sau Olanda strânge de 2-3 ori mai mult morcov de pe un hectar decât fermierul de la noi, astfel încât acela își permite să livreze fabricii morcovi gata spălați la prețul de 8 eurocenți.

Exemple similare pot fi aduse și privind producția de roșii. Spre exemplu, prețul mediu european (Italia, Turcia, Spania) pentru tomatele destinate procesării industriale variază între opt și nouă eurocenți. Concurenții noștri din regiunea Herson, care procesează în sezon sute de mii de tone de roșii, le cumpără la prețul de șapte-opt cenți per kilogram. La noi, fermierii nici n-ar sta de vorbă pentru un astfel de preț. Asta deoarece productivitatea medie de tomate pe plantațiile din Europa este de 70 de tone la hectar, campionii ajung să cultive până la 110 tone, iar mega campionii din California strâng și 120 tone la hectar. În Moldova, de regulă, sunt strânse circa 30-50 de tone la hectar, maxim 70 de tone. În rezultat, fermierul moldovean produce materie primă mult mai scumpă și încă mai trebuie să concureze pe piețele din Federația

Rusă, Belarus, România, inclusiv pe segmentul de preț.

În plus, agricultorii noștri au nevoie de sprijinul statului în dezvoltarea tehnologiilor și a sistemelor de irigație. Fără aceasta, sectorul agroindustrial nu va atinge un nivel de dezvoltare similar celor din țările dezvoltate.

– Dar funcționează argumentul că tomatele moldovenesti sunt mai ecologice și mai puțin modificate genetic?

– Pentru cumpărătorul de sucuri și conserve, acest argument este mai puțin important, el se orientează mai mult după preț și volum. Deși, este evident că producția autohtonă dispune de calități gustative excepționale. Firește, compania noastră își promovează producția ca fiind un produs eco. Deocamdată, însă, cumpărătorul nu este interesat de acest detaliu.

– Oare pe piața locală nu au apărut jucători puternici care sunt capabili să producă volume mari de fructe și legume?

– Desigur că apar, dar puțini. Astfel că nu putem vorbi despre schimbări semnificative la nivel național.

– În ce măsură ați reușit să modernizați întreprinderea, să treceti la tehnologii automatizate și mult mai eficiente energetic?

– Conceptual, “Orhei-Vit” ocupă poziția de lider în producerea sucurilor și, de asemenea, este unicul producător din țară al alimentelor pentru copii. Poziția de lider în industrie se datorează faptului că am reușit să-i menținem pe specialiști, cât și din cauza că pe parcursul ultimilor cinci ani am făcut modernizarea întreprinderii. Suntem mândri de faptul că sucurile noastre și alimentele pentru copii sunt produse cu un echipament modern. Doar clădirile au rămas aceleași, în rest, chiar și în spațiile de producere au fost schimbate pardoselile, acoperișurile etc.

Vreau să amintesc de Linia de Finanțare pentru Eficiență Energetică din Moldova (MoSEFF), prin intermediul căreia am instalat la fabrica din Orhei un cazan automatizat sofisticat care a permis să economisim 30% pentru fiecare Gcal consumată. Acum, folosind propriile resurse, montăm un cazan pe bază de biomasă și vom utiliza deșeurile industriale, reducând impactul aproape complet automatizat. Doar foarte puțini producători europeni de sucuri își permit echipamente atât de moderne.

– Dar în Republica Moldova există specialiști în deservirea acestui echipament modern, precum mecanici, tehnicieni, specialiști tehnologi etc.?

– Se cunoaște că în toată țara se resimte lipsa specialiștilor și

situația este destul de dificilă. Ne străduim să păstrăm personalul pe care-l avem, inclusiv să menținem un nivel ridicat al salariilor din industrie. În general, le suntem recunoscători angajaților noștri.

Desigur, atunci când cumperi utilaj nou și care este aproape complet automatizat, intervin un șir de probleme legate de deservirea acestuia, mai cu seamă că există aspecte tehnice pe care le cunosc, în exclusivitate, specialiștii străini. Multe din aceste echipamente sunt interconectate la internet și în acest caz, experții de la companiile furnizoare monitorizează de la distanță ceea ce se întâmplă la noi și dacă este cazul, pot interveni în proces.

Totodată, organizăm diverse seminare și training-uri cu participarea experților străini pentru a îmbunătăți abilitățile profesionale ale angajaților. În general, noi dirijăm singuri procesul, însă există și deficit de specialiști în domeniu. Cu această problemă ne confruntăm la fabrica noastră din Căușeni, care nu a funcționat de prin anii 90 și am fost nevoiți să reconstituim de la zero starea de personal.

– SA “Orhei-Vit” exportă în țările CSI și UE. În contextul globalizării și liberalizării treptate, care sunt riscurile și avantajele pentru companie atât pe plan intern, cât și extern?

– Produsele noastre sunt prezente pe piața UE și, chiar dacă este foarte dificil să obții acest lucru din cauza că producătorii din spațiul comunitar sunt foarte puternici, compania noastră a reușit să se poziționeze bine pe piața respectivă. În ceea ce privește calitatea și prețul produselor noastre, deținem întâietate. Am obținut acest lucru grație investițiilor semnificative în tehnologii și în eficiența energetică a procesului de producere. Spre exemplu, mai mult de o treime din volumul total al producției îl exportăm în Germania, Austria și Polonia.

Un avantaj pentru noi este posibilitatea extinderii pe piețele europene. Dezavantajul este că există giganți economici care dețin zeci și sute de branduri, sute de fabrici și bugete incredibile. În cazul în care Moldova este acceptată în regimul de liber schimb cu UE, automat va nimeri în sfera de interese a acestor giganți. Tehnicile de marketing folosite de aceștia sunt foarte eficiente și consumatorul local va trece repede la produsele lor. Prin urmare, businessul mic și mijlociu va avea de suferit cel mai mult.

– Va fi necesară elaborarea și implementarea anumitor măsuri de protecție pentru perioada de trecere?

– Nu pot ști ce bază normativă se pregătește, dar pot afirma că la noi va fi exact situația prin care trec acum România și Bulgaria unde, aproape momentan, produsele autohtone ale companiilor mici și mijlocii au fost înlocuite cu cele ale marilor lideri mondiali. În UE deja s-a făcut atât de mult pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar, încât, chiar dacă autoritățile vor renunța să-i mai susțină financiar, fermierii europeni vor fi mereu cu doi-trei pași înaintea celor de aici.

– Mizați pe patriotismul rețelei de retail?

– În Moldova – nu. Cred că toți vor lupta individual. Sunt convinși că compania noastră nu va suferi, avem suficiente forțe să ne menținem consumatorii. Însă companiile cu bugete de marketing reduse vor fi nevoite să dispară de pe piață, chiar dacă vor avea produse calitative.

– Avem o instituție similară cu „Rospotrebnadzor”-ul care să protejeze consumatorul local?

– O structură cu atribuții similare nu există în țara noastră. Avem specialiști și suficiente cunoștințe, însă utilajul este învechit. Dacă anterior, toate produsele erau fabricate conform GOST-urilor, totul se controla riguros și puteai avea încredere în certificatele eliberate de alte țări, astăzi există Reglementări Tehnice și consumatorul nu știe ce scrie acolo și ce prezintă produsul respectiv. Mai mult decât atât, Moldova nu dispune de laboratoare moderne, precum cele din Belarus și Federația Rusă, care să determine exact compoziția produsului și să demonstreze dacă acesta corespunde sau nu tuturor cerințelor. Spre regret, la importul de produse, instituțiile noastre de certificare se bazează pe certificatele prezentate, și nu pe analize serioase efectuate în propriile laboratoare.

Din cauza lipsei echipamentului modern, importatorii sunt în poziții avantajoase, în timp ce producătorul autohton este supus unui control serios la exportul în alte țări. Deci, salutăm crearea în Republica Moldova a unor laboratoare cu echipament modern pentru controlul calității produselor.

Este important ca statul să aibă grijă de cetățenii săi. Și astfel de măsuri, precum strategii pe termen lung de susținere a agriculturii, proiecte de promovare a produselor moldovenesti pe piețele din exterior, dezvoltarea infrastructurii, crearea laboratoarelor moderne vor avea un impact pozitiv asupra dezvoltării economice a țării, a bunăstării și sănătății populației.

A dialogat
Ghenadie TUDOREANU

Republica Moldova între două Uniuni

Deși Moldova a ales încă în 2005 drumul european drept principal obiectiv strategic al politicii externe și interne, în prezent, societatea și elita politică oscilează între cele două Uniuni – Europeană și cea Vamală Rusia-Belarus-Kazakhstan (UV RBK), constituită în 2010. Această problemă devine și mai pregnantă în ajunul Summitului Parteneriatului Estic de la Vilnius, când Moldova urmează să parafazeze Acordul de Asociere (AA) cu UE, ce cuprinde clauza privind crearea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLSAC).

În acest context, Institutul Național de Cercetări Economice în colaborare cu Centrul Analitic Independent "Expert-Grup" au organizat recent o conferință de presă în care au fost discutate oportunitățile și provocările opțiunilor de integrare ale Republicii Moldova. Discuțiile în cadrul conferinței au fost centrate pe beneficiile și riscurile pe care le comportă cele două opțiuni de integrare economică a Republicii Moldova: aderarea la Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător sau Uniunea Vamală Rusia-Belarus-Kazakhstan.

În urma discuțiilor s-a ajuns la concluzia că Republica Moldova trebuie să-și schimbe modelul de dezvoltare economică. Semnarea Acordului de Asociere cu UE ar fi opțiunea potrivită în acest caz deoarece aceasta va duce la o creștere economică de circa 6,4%, inclusiv 3,5% pentru Transnistria, va impulsiona exporturile, consumul și activitatea investițională. Totodată, acordul de asociere implică următoarele riscuri: șoc competitiv pentru sectorul agroalimentar, reducerea veniturilor bugetare, în special în regiunea transnistreană și înrăutățirea relațiilor cu Federația Rusă. Cât privește, însă, aprofundarea proceselor integraționiste în spațiul estic, estimările efectuate arată că aderarea la Uniunea Vamală Rusia-Belarus-Kazakhstan ar fi asociată pe moment cu o serie de provocări pentru dezvoltarea comerțului Republicii Moldova, dar și a economiei în ansamblu.

Prezent la eveniment, viceprim-ministrul, ministrul Economiei Valeriu Lazăr a precizat că Republica Moldova trebuie să devină o zonă de interese comune ale Occidentului și Estului, și nu una de divergențe.

"Procesul de integrare europeană îl văd ca pe unul de modernizare a Republicii Moldova după modelul european, spre binele cetățenilor săi, fără a înrăutăți însă relațiile cu partenerii tradiționali din est. Modelul european înseamnă legislație îmbunătățită, practici de funcționare a instituțiilor, competitivitate sporită, inclusiv pe alte piețe", a declarat ministrul Economiei. Potrivit lui Valeriu Lazăr, e firesc ca Republica Moldova să se integreze într-o piață regională mai mare. Totuși, exporturile moldovenești devin tot mai sofisticate și pe lângă țările UE, unde sunt exportate 50% din bunuri și servicii, CSI cu cca 40%, cota altor țări precum Turcia, China, Japonia sau SUA este în creștere.

Totodată, Valeriu Lazăr a optat pentru implicarea cât mai largă a elitelor politice și economice în dezbaterile privind integrarea europeană, dar în același timp și informarea tuturor cetățenilor, căci schimbările vor afecta întreaga populație a țării.

La rândul său, Mindaugas Kacerauskis, Ofițer Politic al Delegației Uniunii Europene la Chișinău, a dat asigurări că UE va continua să asiste țara noastră la implementarea reformelor necesare procesului de integrare europeană. "Cu siguranță, Acordul de Liber Schimb va aduce R. Moldova mai aproape de Uniunea Europeană, dar mai aveți nevoie să implementați o serie de instrumente de reformare", a precizat oficialul european.

ASPECTE GENERALE

Este foarte importantă înțelegerea distincției dintre un Acord de Liber Schimb și o Uniune Vamală.

Potrivit unui studiu prezentat de Expert-Grup, Acordul de Liber Schimb este un acord preferențial de comerț, reprezentând una dintre formele incipiente de integrare economică. Acesta poate implica doi sau mai mulți parteneri care se angajează să elimine barierele tarifare și, în mare parte, ale acelor netarifare în comerțul reciproc, totodată pastrându-și autonomia în



elaborarea tarifului vamal aplicat în relațiile cu țările terțe, precum și promovarea altor aspecte ale politicii comerciale, inclusiv participarea în cadrul unor formațiuni de integrare.

Uniunea Vamală (UV), presupune un nivel mai înalt de integrare, comparativ cu ALS. Pe lângă eliminarea la maxim a barierele tarifare și netarifare în comerț, participanții la acord, care de obicei sunt țări adiacente geografic, adoptă și un tarif vamal comun, ajungând la un numitor comun asupra gradului de protejare a tuturor sectoarelor. Prin urmare, negocierea și implementarea unei UV implică eforturi sporite în materie de timp, resurse financiare, precum și concesii politice. Aderând la UV, un stat își pierde într-o mare măsură autonomia de a-și elabora politica sa comercială.

"Uniunea Europeană este principalul partener economic al R. Moldova, inclusiv pentru Transnistria. UE atrage circa 46% din exporturile moldovenești și furnizează circa 45% din importuri. Regiunea transnistreană este, la fel, integrată pe piața UE cu 45,3% exporturi, dar este foarte dependentă de importurile de energie din Federația Rusă (79,6%)", a argumentat Adrian Lupușor, directorul Centrului Analitic "Expert-Grup".

Expertul a enumerat oportunitățile, dar și riscurile aderării la ZLSAC. Printre acestea ar fi anularea tarifelor vamale moldovenești la importurile din UE și Turcia; majorarea costurilor de producție cu 8% în sectorul agricol, condiționată de necesitatea de a satisface standardele sanitare și fitosanitare europene; majorarea cu 5% a veniturilor de care vor beneficia producătorii moldoveni pentru produsele agroalimentare livrate pe piața europeană, pentru produsele industriale tarifele europene deja fiind zero. Alte beneficii ar fi majorarea cu 20% a veniturilor din export pentru produsele agricole și cu 5% a veniturilor din export pentru produsele industriale moldovenești livrate pe piața turcă.

La rândul său, Alexandru Stratan, directorul Institutului Național de Cercetări Economice, a enumerat avantajele și riscurile impactului aderării la UV RBK. Aici menționăm anularea tarifelor vamale moldovenești la importurile din UV RBK; majorarea de 2,7 ori a tarifelor vamale moldovenești pentru importurile din toate țările din afara UV RBK; reducerea cu 10% a prețului la gazul importat de către Republica Moldova din Federația Rusă.

RISURI ȘI OPORTUNITĂȚI

Ambele piețe, atât a UE, cât și a CSI, vor rămâne strategic importante pentru Republica Moldova pe termen lung, iar opțiunea integraționistă urmarită nu trebuie să vină în detrimentul oricărei din aceste piețe, consideră autoritățile. În acest sens, experții consideră

că opțiunea aderării la ZLSAC este mai binevenită, deoarece nu exclude participarea în cadrul Acordului de comerț liber multilateral cu țările CSI.

Astfel, după aderarea la ZLSAC, Republica Moldova va putea avea concomitent regim comercial facilitat cu ambele piețe importante din punct de vedere strategic, în plus și cu Turcia, care în 2013 a devenit a treia cea mai importantă destinație pentru exporturile moldovenești.

Pe de altă parte, aderarea la UV RBK implică o

formă mai profundă de integrare, pentru care Republica Moldova nu este pregătită. În acest caz, Moldova va fi obligată să cedeze Federației Ruse autonomia privind stabilirea politicii tarifare și să se alinieze la nivelul tarifelor din UV RBK, care sunt mult mai protecționiste. În plus, aderarea la UV RBK nu este compatibilă cu ZLSAC. Aceasta va determina UE să anuleze Preferințele Comerciale Autonome acordate Moldovei și să majoreze esențial tarifele la importurile din Moldova, ceea ce va afecta esențial competitivitatea producătorilor autohtoni pe piața comunitară. Aceasta va cauza reducerea exporturilor totale cu circa 9% și va spori dependența economică de piața CSI, și în special de Federația Rusă. În schimb,

aderarea la ZLSAC va impulsiona creșterea exporturilor cu peste 11% și va contribui în mod esențial la diversificarea lor.

Aderarea la ZLSAC aduce beneficii economice și sociale nete pentru Republica Moldova, în timp ce UV RBK va avea efecte adverse. Estimările econometrice relevă în mod clar avantajele aderării la ZLSAC cu UE. Astfel, calculele sugerează că, în cazul aderării la ZLSAC, economia Moldovei se va extinde cu circa 6,4%, în timp ce opțiunea UV RBK va determina contractarea acesteia cu 4%.

Avantajele ZLSAC țin de creșterea accesului producătorilor moldoveni pe piața UE, a Turciei, dar și pe alte piețe, deoarece standardele comunitare sunt recunoscute pe plan mondial. Totodată, liberalizarea importurilor va spori concurența pe piața internă, ceea ce, în final, va contribui la diminuarea prețurilor și creșterea diversității și calității produselor. Odată cu ameliorarea atractivității investiționale, aceasta va spori bunăstarea populației și competitivitatea economiei moldovenești. În același timp, aderarea la UV RBK va duce la pierderea de către producătorii autohtoni a pieței comunitare, care atrage circa 45% din totalul exporturilor atât de pe malul drept, cât și de pe malul stâng al Nistrului. Cauza rezidă în obligativitatea adoptării politicii vamale rusești și ajustarea la standardele rusești, care nu sunt recunoscute pe plan mondial, spre deosebire de cele comunitare. Astfel, pe lângă barierele tarifare, exportatorii moldoveni vor trebui să se confrunte și cu importante bariere non-tarifare pe piața comunitară și nu doar.

Totodată, din cauza tarifelor vamale mai mari la import se vor scumpi produsele de consum și produsele investiționale importate din UE. Aceasta va lovi în competitivitatea economiei moldovenești, în climatul investițional și bunăstarea populației.

Pentru a minimiza riscurile și a maximiza beneficiile ZLSAC, autoritățile urmează să depună eforturi considerabile pentru ameliorarea mediului de afaceri, ajustarea infrastructurii calității și dinamizarea reformelor structurale. Deși efectul net este unul benefic, aderarea la ZLSAC implică și o serie de riscuri. Acestea țin de mai multe ramuri agroindustriale mai puțin competitive și, în același timp, protejate prin tarife vamale care urmează a fi eliminate gradual în anii următori (de exemplu, produsele din carne, lactate, zahăr, panificație, sucuri și fructe). Pe de altă parte, persistă și anumite riscuri privind aplicarea unor bariere non-tarifare de către Federația Rusă la exporturile moldovenești de vinuri, mere și alte fructe proaspete. Însă aceste riscuri pot fi atenuate, consideră experții.

Cristina MIRON

Fabrica Viorica Cosmetic lansează producția în serie a unui sortiment de 45 de articole

Potrivit Agenției "INFOTAG", președintele grupului de companii DAAC-Hermes, Vasile Chirtoca, a făcut acest anunț în ședința Clubului de Presă de la Chișinău, precizând că colectivul fabricii și-a propus sarcina să sporească cota pieței moldovenești de produse cosmetice de la actualele 2% până la 40%.

"Planificăm că întreprinderea va putea face față pe deplin acestei sarcini în trei-patru ani", a estimat Chirtoca, amintind că acum brandurile din țările europene și SUA au o cotă covârșitoare pe piața produselor cosmetice din Moldova.

Șeful holdingului a mai amintit că fabrica Viorica Cosmetic a fost achiziționată de holdingul DAAC-Hermes de la stat la un preț de circa 60 mil. lei. În această perioadă s-au efectuat investiții noi în vederea fabricării unui spectru vast de produse cosmetice pentru toate vârstele.

"Holdingul a fost ajutat să achiziționeze fabrica de către BC Moldova Agroindbank S.A. Îi suntem recunoscători și îi mulțumim pentru sprijin. Este adevărat că mai târziu la bancă au demarat schimbări și am fost nevoiți să trecem la BC Victoriabank S.A., cu ajutorul căreia am modernizat producția în vederea fabricării unor cosmetice moderne", a subliniat Chirtoca.

Managerul a relatat că în vara și toamna acestui an colectivul fabricii a colectat o cantitate suficientă de ierburi și flori din Codrii Moldovei ca materie primă ecologică pentru producerea unor articole cosmetice parfumate și arome.

"Am antrenat specialiști-consultanți experimentați din Marea Britanie și Ucraina, care ajută fabrica să organizeze producția de cosmetice moderne. Colectivul fabricii a reușit să o întoarcă la întreprindere pe tehnologul-șef al Viorica Cosmetic, care plecase în Rusia", a informat Chirtoca.

Vasile Chirtoca a spus că fabrica a achiziționat, "prin mână a patra", un imobil de pe bulevardul Ștefan cel Mare, fostul sediu al atelierului de croitorie "Romania", amplasat în vecinătatea Ambasadei Rusiei în Moldova. "În acest sediu al magazinului-salon Viorica Cosmetic va avea loc comerțul și consultarea cumpărătorilor. În prezent, instruiem vânzătorii care vor fi pregătiți pentru comunicarea și dialogul cu cumpărătorii de cosmetice moldovenești", a menționat Chirtoca.

Președintele grupului DAAC-Hermes privește cu încredere viitorul acestei afaceri, spunând că Viorica Cosmetic nu este intimidată de cunoscutele branduri de cosmetice europene și americane.

"Ne pregătim serios să concuăm cu aceste branduri, propunându-ne sarcina să extindem de 20 de ori cota de piață a cosmeticelor moldovenești", a accentuat Chirtoca.

El a invocat rezultatele unui sondaj realizat în rândul cumpărătorilor de produse cosmetice, care arată că din 100% de cumpărători de produse cosmetic care știu despre Viorica Cosmetic, nimeni nu spune nimic rău despre brand, ci se arată dispuși să cumpere produse cosmetice autohtone.

Tranzacții cu valori mobiliare ale emitenților din Republica Moldova, pe piața bursieră (Perioada 21-25 octombrie 2013)

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Ponderea VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
24.10.13 14:31	MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	40,00	1	40,00	Vinzare Cumparare	39456704	0,00	5,00
24.10.13 14:31	MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	40,00	1	40,00	Vinzare Cumparare	39456704	0,00	5,00
24.10.13 14:31	MD14MCAR1008	SA "MOLDCARTON"	0,20	2025	405,00	Vinzare Cumparare	11906782	0,02	10,00
24.10.13 14:31	MD14UNAL1001	SA "UNIVERSAL"	3,00	3587	10761,00	Vinzare Cumparare	3440479	0,10	1,00
24.10.13 14:31	MD14VCTB1004	BC "VICTORIABANK" S.A.	27,00	2	54,00	Vinzare Cumparare	25000091	0,00	10,00
24.10.13 14:31	MD14VCTB1004	BC "VICTORIABANK" S.A.	27,00	1	27,00	Vinzare Cumparare	25000091	0,00	10,00
25.10.13 14:31	MD14LUSM1002	SA "LUSMECON"	28,79	112	3224,48	Vinzare Cumparare	261164	0,04	50,00
25.10.13 14:31	MD14ZABR1004	SA "NORD-ZAHAR"	0,50	175500	87750,00	Vinzare Cumparare	6876141	2,55	10,00
TOTAL				181229	102301,48				

Statistica tranzacțiilor extrabursiere pentru perioada 21.10.2013-25.10.2013 Tipul tranzacției: Vânzare-cumpărare

Denumirea emitentului	Numarul inregistrării de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. RIVISC-ELIT, MUN. CHIȘINĂU	MD14IVIS1002	1	1	1000	50000	5
2. JLC-INVEST, MUN. CHIȘINĂU	MD14JLIN1008	-	7	5614	3088	0,01
3. FLOARE-CARPET, MUN. CHIȘINĂU	MD14CARP1005	10	1	1680	8400	0,03
4. PRESUDOR, CHIȘINĂU	MD14PDSR1004	23	1	350	10007	0,09
5. DIRECȚIA LUCRĂRILOR SPECIALE DE CONSTRUCȚIE	MD14DLUR1004	10	1	554	1108	0,8
Total			11	9198	72603	

Tipul tranzacției: Mostenire

Denumirea emitentului	Numarul inregistrării de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. F.I.N.N. TELECOM-INVEST	MD14TELE1001	1	1	320	320	0
2. FABRICA DE CONFECȚII "IONEL" S.A., CHIȘINĂU	MD14NELI1003	2	1	3869	7738	0,04
3. BĂLINDMONTAJ S.A., BĂLȚI	MD14BINO1003	10	1	14585	145850	20,89
4. FLOAREA SOARELUI, BĂLȚI	MD14FLAU1001	20	1	303	6060	0,04
5. FLOAREA SOARELUI, BĂLȚI	MD24FLAU1009	20	1	21	420	0,5
6. MAGISTRALĂ S.A., BĂLȚI	MD14MAGI1005	5	1	1850	9250	0,1
7. DRUMURI-CIMIȘLIA, OR. CIMIȘLIA	MD14CIMD1006	10	2	740	7400	0,04
8. DRUMURI-CRIULEN, OR. CRIULENI	MD14CRID1001	10	1	521	5210	0,01
9. SPECTRUL S.A., CHIȘINĂU	MD14PECT1009	14	2	126	1764	0,14
10. SUPRATEN, MUN. CHIȘINĂU	MD14RATE1009	14	2	54	756	0,01
11. MOLDAGROTEHNICA, MUN. BĂLȚI	MD14ROTE1003	1	1	780	780	0,01
Total			14	23169	185548	

Tipul tranzacției: Donație

Denumirea emitentului	Numarul inregistrării de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. BASWOOL S.A., CHIȘINĂU	MD14WOOL1002	1	1	55000	55000	100
2. B.C. MOLDINDCONBANK	MD14MICB1008	100	2	134859	10440784	2,71
3. B.C. MOLDOVA AGROINDBANK	MD14AGIB1008	200	1	21	21531	0
Total			4	189880	10517315	

Tipul tranzacției: Hotărârea judecătorească

Denumirea emitentului	Numarul inregistrării de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1. FABRICA DE CONSERVE DIN CĂLĂRAȘI, OR. CĂLĂRAȘI	MD14FASE1004	50	1	11998	239960	3,86
Total			1	11998	239960	

PLANUL DE NEGOCIERI sesiunea bursieră din 30 Octombrie 2013

Nr. d/o	Nr. cererii de vânzare	Emitentul valorilor mobiliare	IDNO emitentului	Numărul înregistrării de stat al valorilor mobiliare, ISIN	Numărul valorilor mobiliare în pachet, unități	Prețul pentru o unitate, lei	Valoarea totală a pachetului, lei	% din volumul emisiei	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Data depunerii cererii	Data începerii licitației	Termenul de valabilitate al cererii	Descrierea Detaliu
1	263	SA "FLOARE - CARPET"	1003600088549	MD14CARP1005	1 023 070	25,00	25 576 750,00	16,81	10,00	18.09.2013	17.10.2013	30.10.2013	
2	281	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	1002600003778	MD14AGIB1008	68	1 000,00	68 000,00	0,01	200,00	11.10.2013	28.10.2013	08.11.2013	Unitate administrativ - teritoriala (speciale)
3	284	SA "BUNASTARE"	1003600015703	MD14STAR1003	172	10,00	1 720,00	0,91	10,00	25.10.2013	30.10.2013	31.10.2013	
4	285	SA "AVICOLA - VADUL - LUI - VODA"	1003600079903	MD14AVAD1005	139 000	0,47	65 330,00	1,49	1,00	29.10.2013	04.11.2013	15.11.2013	
5	286	SA "IAHNI"	1002611002702	MD14IAHN1003	2 271	3,34	7 585,14	0,18	10,00	29.10.2013	04.11.2013	15.11.2013	
6	287	IM "CIUMAI" SA	1002600007950	MD14CIUA1009	1 398	35,86	50 132,28	0,82	100,00	29.10.2013	04.11.2013	15.11.2013	
7	288	SA "FABRICA DE UNT DIN TARACLIA"	1003610000708	MD14DEUN1007	9 535	3,34	31 846,90	2,75	20,00	29.10.2013	04.11.2013	15.11.2013	
8	289	SA "COMBINATUL DE VINURI DIN TARACLIA"	1003610001336	MD14COVI1002	36 224	9,56	346 301,44	2,23	10,00	29.10.2013	04.11.2013	15.11.2013	
9	290	SA "TRANSSTROI"	1003610000731	MD14TRAN1008	1 226	4,77	5 848,02	0,99	10,00	29.10.2013	04.11.2013	15.11.2013	

BCR Chisinau SA
BILANȚUL 30/09/2013

Cod Poz.		Valoarea contabilă 30.09.2013	Valoarea contabilă 31.06.2013
1.1 Active			
010	Numerar și echivalente de numerar	247 893 122	230 575 573
011	Numerar	42 239 336	34 671 917
012	Depozite la vedere și echivalente de numerar	205 653 786	195 903 656
020	Active financiare deținute în vederea tranzacționării	0	0
021	Instrumente derivate deținute în vederea tranzacționării	0	0
022	Instrumente de capitaluri proprii	0	0
023	Instrumente de datorie	0	0
024	Credite și creanțe	0	0
030	Active financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	0	0
031	Instrumente de capitaluri proprii	0	0
032	Instrumente de datorie	0	0
033	Credite și creanțe	0	0
040	Active financiare disponibile în vederea vânzării	1 018 650	1 018 650
041	Instrumente de capitaluri proprii	1 018 650	1 018 650
042	Instrumente de datorie	0	0
043	Credite și creanțe	0	0
050	Împrumuturi și creanțe	544 143 084	566 601 031
051	Instrumente de datorie	0	0
052	Rezerva minimă obligatorie aferentă mijloacelor atrase în monedă liber convertibilă	34 748 477	33 804 859
053	Credite acordate și creanțe	509 394 607	532 796 172
060	Investiții păstrate până la scadență	170 147 040	135 213 810
061	Instrumente de datorie	170 147 040	135 213 810
062	Credite și creanțe	0	0
070	Instrumente derivate – contabilitatea de acoperire	x	x
071	Acoperirea valorii juste	x	x
072	Acoperirea fluxurilor de trezorerie	x	x
073	Acoperirea investiției nete printr-o operațiune din străinătate	x	x
074	Acoperirea valorii juste a unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	x	x
075	Acoperirea fluxurilor de trezorerie aferente unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	x	x
080	Modificările de valoare justă aferente elementelor acoperite în cadrul unei operațiuni de acoperire a valorii juste a unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	x	x
090	Imobilizări corporale	14 308 937	16 028 567
091	Mijloace fixe	14 308 937	16 028 567
092	Investiții imobiliare	0	0
100	Imobilizări necorporale	5 936 554	6 191 668
101	Fond comercial	0	0
102	Alte imobilizări necorporale	5 936 554	6 191 668
110	Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație	x	x
120	Creanțe privind impozitele	2 030 918	3 830 918
121	Creanțe privind impozitul curent	15 122	15 122
122	Creanțe privind impozitul amânat	2 015 796	3 815 796
130	Active ce țin de contractele de asigurare și reasigurare	x	x
140	Alte active	35 269 393	36 119 237
150	Active imobilizate și grupuri destinate cedării, clasificate drept deținute în vederea vânzării	0	0
151	Active imobilizate luate în posesie și deținute în vederea vânzării	0	0
152	Alte active imobilizate și grupuri destinate cedării, clasificate drept deținute în vederea vânzării	0	0
160	TOTAL ACTIV	1 020 747 698	995 579 454
1.2 Datorii			
200	Datorii financiare deținute în vederea tranzacționării	0	0
201	Instrumente derivate deținute în vederea tranzacționării	0	0
202	Poziții scurte	0	0
203	Depozite	0	0
204	Datorii constituite prin titluri	0	0
205	Alte datorii financiare	0	0
210	Datorii financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	0	0
211	Depozite	0	0
212	Datorii constituite prin titluri	0	0
213	Alte datorii financiare	0	0
220	Datorii financiare evaluate la cost amortizat	717 000 771	700 860 281
221	Depozite	496 270 274	499 079 604
222	Datorii constituite prin titluri	0	0
223	Alte datorii financiare	220 730 497	201 780 677
230	Instrumente derivate – contabilitatea de acoperire	x	x
231	Acoperirea valorii juste	x	x
232	Acoperirea fluxurilor de trezorerie	x	x
233	Operațiuni de acoperire a unei investiții nete într-o operațiune din străinătate	x	x
234	Acoperirea valorii juste a unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	x	x
235	Acoperirea fluxurilor de trezorerie aferente unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	x	x
240	Modificările de valoare justă aferente elementelor acoperite în cadrul unei operațiuni de acoperire a valorii juste a unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	x	x

250	Provizioane	530 400	1 574 355
251	Provizioane pentru beneficiile angajaților	530 400	1 574 355
252	Restructurare	0	0
253	Cauze legale în curs de soluționare și litigii privind impozitele	0	0
254	Angajamente de creditare și garanții	0	0
255	Alte provizioane	0	0
260	Datorii privind impozitele	7 501 905	6 613 178
261	Datorii privind impozitul curent	62 787	60 357
262	Datorii privind impozitul amânat	7 439 118	6 552 821
270	Angajamente în cadrul contractelor de asigurare și de reasigurare	x	x
280	Alte datorii	11 611 835	5 929 110
290	Capital social rambursabil la cerere	x	x
300	Angajamentele incluse în grupuri de cedare, clasificate drept deținute pentru vânzare	0	0
310	TOTAL DATORII	736 644 911	714 976 924
1.3 Capital			
400	Capital social	627 580 000	627 580 000
401	- Capital vărsat	627 580 000	627 580 000
402	- Capital subscris nevărsat	0	0
410	Prime de capital	0	0
420	Alte capitaluri proprii	0	0
421	- Componenta de capitaluri proprii a instrumentelor financiare compuse	0	0
422	- Alte instrumente de capitaluri proprii	0	0
430	Rezerve din reevaluare și alte diferențe de evaluare aferente:	-21	6 203
431	- Imobilizărilor corporale	0	0
432	- Imobilizărilor necorporale	0	0
433	- Operațiunilor de acoperire a investițiilor nete în operațiunile străine (porțiunea efectivă)	x	x
434	- Conversiei valutare	x	x
435	- Acoperirii fluxurilor de trezorerie [partea eficientă]	x	x
436	- Activelor financiare disponibile în vederea vânzării	-21	6 203
437	- Activelor imobilizate și grupurilor destinate cedării, clasificate drept deținute în vederea vânzării	0	0
438	- Părți altor venituri și cheltuieli recunoscute aferente investițiilor în entități, contabilizate prin metoda capitalului	x	x
439	- Altor elemente	0	0
440	Rezerve	-343 477 192	-346 983 673
441	Rezervele (pierderi acumulate) aferente investițiilor în entități contabilizate prin metoda punerii în echivalență	x	x
442	Alte rezerve	-343 477 192	-346 983 673
450	(-) Acțiuni proprii	0	0
460	Pierdere, profitul ce se atribuie acționarilor băncii	x	x
470	(-) Dividende interimare	0	0
480	Interese minoritare (interese care nu presupun control)	x	x
481	Rezerve din reevaluare și alte diferențe de evaluare	x	x
482	Altele	x	x
490	TOTAL CAPITAL	284 102 787	280 602 530
500	TOTAL CAPITAL ȘI DATORII	1 020 747 698	995 579 454

CONTUL DE PROFIT SAU PIERDERE 30/09/2013

Cod poz.		Valoarea contabilă 30.09.2013	Valoarea contabilă 31.06.2013
	Raportul de profit și pierdere	0	0
	OPERAȚIUNI CONTINUE	0	0
010	Venituri din dobânzi	54 190 375	37 178 345
011	Active financiare în vederea tranzacționării (dacă se contabilizează separat)	0	0
012	Active financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere (dacă se contabilizează separat)	0	0
013	Active financiare disponibile în vederea vânzării	1 937 896	1 401 977
014	Împrumuturi și creanțe	46 407 416	32 133 358
015	Investiții păstrate până la scadență	5 839 611	3 637 558
016	Instrumente derivate – Contabilitatea de acoperire, riscul de rată a dobânzii	x	x
017	Alte active	5 452	5 452
020	(-) Cheltuieli cu dobânzile	20 563 773	14 535 451
021	(-) Obligațiuni financiare în vederea tranzacționării (dacă se contabilizează separat)	0	0
022	(-) Obligațiuni financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere (dacă se contabilizează separat)	0	0
023	(-) Datorii financiare evaluate la cost amortizat	20 563 773	14 535 451
024	(-) Instrumente derivate – Contabilitatea de acoperire, riscul de rată a dobânzii	x	x
025	(-) Alte datorii	0	0
030	(-) Cheltuieli cu capitalul social rambursabil la cerere	x	x
040	Venituri din dividende	0	0
041	Venituri din active financiare în vederea tranzacționării (dacă se contabilizează separat)	0	0
042	Venituri din active financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere (dacă se contabilizează separat)	0	0
043	Venituri din active financiare disponibile în vederea vânzării	0	0
050	Venituri din taxe și comisioane	11 374 765	7 700 473
060	(-) Cheltuieli cu taxe și comisioane	3 128 983	2 087 209
070	Câștiguri (pierderi) realizate aferente activelor și datoriilor financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere – net	0	0
071	Active financiare disponibile în vederea vânzării	0	0

072	Împrumuturi și creanțe	0	0
073	Investiții păstrate până la scadență	0	0
074	Datorii financiare evaluate la cost amortizat	0	0
075	Altele	0	0
080	Câștiguri sau pierderi privind activele și datoriile financiare deținute în vederea tranzacționării-net	0	0
090	Câștiguri sau pierderi privind activele și datoriile financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere – net	0	0
100	Câștiguri sau pierderi din contabilitatea de acoperire – net	x	x
110	Diferențe de curs de schimb (câștig (pierdere)) – net	7 018 570	4 520 867
120	Câștiguri (pierderi) din de recunoașterea activelor, altele decât cele deținute în vederea vânzării – net	-858 705	-788 579
130	Venituri din contracte de asigurare și reasigurare	x	x
140	Alte venituri/cheltuieli din contracte de asigurare și reasigurare-net	x	x
150	Alte venituri operaționale	202 499	167 103
160	(-) Alte cheltuieli operaționale	13 240 394	8 827 196
170	(-) Cheltuieli administrative	24 396 807	17 197 788
171	(-) Cheltuieli privind remunerarea muncii	12 893 497	9 826 453
172	(-) Prime	0	0
173	(-) Defalcări privind fondul de pensii, asigurarea socială și alte plăți	4 977 208	2 689 496
174	(-) Cheltuieli generale și administrative	6 526 102	4 681 839
180	(-) Amortizarea	6 293 924	4 327 899
181	(-) Imobilizări corporale	5 530 891	3 819 980
182	(-) Investiții imobiliare	0	0
183	(-) Alte imobilizări necorporale	763 033	507 919
190	(-) Provizioane reluări de provizioane	100 750	100 750
200	(-) Deprecierea activelor financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	-8 760 523	-5 068 702
201	(-) Active financiare evaluate la cost (instrumente de capitaluri proprii necotate și instrumente derivate legate de acestea)	0	0
202	(-) Active financiare disponibile în vederea vânzării	0	0
203	(-) Împrumuturi și creanțe	-8 760 523	-5 068 702
204	(-) Investiții păstrate până la scadență	0	0
210	(-) Deprecierea activelor nefinanciare	0	0
211	(-) Imobilizări corporale	0	0
212	(-) Investiții imobiliare	0	0
213	(-) Fond comercial	0	0
214	(-) Alte imobilizări necorporale	0	0
215	(-) Investiții în companii asociate prin metoda punerii în echivalență	x	x
216	(-) Altele	0	0
220	Fond comercial negativ recunoscut imediat în profit sau pierdere	0	0
230	Cota parte a profitului din întreprinderile asociate	x	x
240	Profitul sau (-) pierderea din active imobilizate și grupuri destinate cedării, clasificate drept deținute în vederea vânzării, care nu pot fi considerate activități întrerupte	13	13
250	Total profit sau (-) pierdere din operațiuni continue înainte de impozitare	12 963 409	6 770 631
251	(-) Cheltuieli sau (+) venituri cu impozitul aferent profitului sau pierderii din operațiuni continue	8 497 787	5 811 490
260	Total profit sau (-) pierdere din operațiuni continue după impozitare	4 465 622	959 141
261	Profit sau pierdere din activități întrerupte după impozitare	0	0
270	Total profit sau (-) pierdere aferent/ exercitiului	4 465 622	959 141
280	Atribuit interesului care nu controlează	x	x
290	Atribuit acționarilor băncii	x	x

Informație privind activitatea financiară pentru trimestrul III 2013

Denumirea indicatorilor	Normativ	De facto		
		Sfarsitul anului precedent celui gestionar	Trimestrul precedent celui gestionar	Trimestrul gestionar III anul 2013
Capital normativ total (CNT) (mii lei)	X	234 859,15	218 547,85	216 299,25
Capital de gradul I	200 000	234 859,15	218 547,85	216 299,25
Capital de gradul II	X	0,00	0,00	0,00
Suficienta capitalului ponderat la risc%	>16%	54,18	63,52	65,20
Coefficientul lichidității pe termen lung (PI)	<1	0,66	0,79	0,77
Active pe termen lung		292 286,72	248 002,28	245 457,11
Resurse financiare		442 216,69	314 780,41	319 279,35
Coefficientul lichidității curente (P II)	>20%	32,63	34,72	39,09
Active lichide		363 975,94	345 666,64	398 984,38
Active totale		1 115 477,16	995 579,45	1 020 747,70
Active generatoare de dobândă/total active (%)	X	78,31	74,37	75,20
Valoarea totală a expunerilor "mari" (mii lei)	X	27 889,89	28 341,39	30 281,47
Suma totală a expunerilor băncii fata de persoanele afiliate și/sau grupurile de persoane care acționează în comun cu persoanele afiliate băncii (mii lei)	X	16 141,40	15 587,90	13 677,66
Total credite expirate (mii lei)	X	106 575,38	118 792,36	126 242,14
Total credite nefavorabile (substandarde, dubioase și compromise) (mii lei)	X	34 358,04	114 955,85	119 963,43
Total credite/total active (%)	X	58,13	55,96	52,23
Total credite nefavorabile/total active (%)	X	3,08	11,55	11,75
Total credite nefavorabile/total credite (%)	X	5,30	20,63	22,50
Reduceri pentru pierderi la credite/total credite (%)	X	6,31	9,56	10,35
Total depozite ale persoanelor fizice și juridice/total active (%)	X	34,58	34,58	32,78
Rentabilitatea activelor%	X	0,00	0,19	0,59
Rentabilitatea capitalului actionar%	X	0,02	0,68	2,11
Marja neta a dobanzii	X	5,37	5,67	5,74
Indicele eficienței	X	108,15	103,19	109,76

Director Executiv
Contabil Sef adjunct

Sergiu Gaibu
Rodica Funica

Î.C.S. «REDAN-IMPEX» S.R.L.

V соответствии с ч. 4 ст. 84 Закона РМ №1134-XIII от 02.04.97 г. «Об акционерных обществах» Î.C.S. «REDAN-IMPEX» S.R.L. (IDNO 1003600150576) сообщает о том, что в результате подписки на акции дополнительной эмиссии простых именных акций АО «UNIVERSAL» Î.C.S. «REDAN-IMPEX» S.R.L. стало владельцем 1071251 простой именной акции АО «UNIVERSAL» (код ISIN MD14UNAL1001), что составляет 31,14% от общего числа акций данного класса, размещенных указанным эмитентом.

АО «UNIVERSAL»

Администрация АО «UNIVERSAL» (IDNO 1003600028473) в соответствии с законодательством о рынке ценных бумаг сообщает следующую информацию о списке акционеров АО «UNIVERSAL», владеющих более 5% акций Общества с правом голоса:

1. Торговый дом «VITA» S.R.L. (IDNO 1002600003745) – 1 290 871 акций (37,52%);
2. ÎCS «REDAN-IMPEX» S.R.L. (IDNO 1003600150576) – 1 071 251 акций (31,14%);
3. Билинкис А.Г. (IDNP 0962903545009) – 405 634 акций (11,79%);
4. «Bonșeron» S.R.L. (IDNO 1002600011063) – 316 767 акций (9,21%).»

А.О. «АВИС-ПРИМ»

Совет А.О. «АВИС-ПРИМ» сообщает, что на общем годовом собрании которое состоялось 7.09.2023, участвовал 1 акционер, владеющий 804 069 акций, что составляет 96,0% от их общего количества.

НА ДАННОМ СОБРАНИИ БЫЛИ ПРИНЯТЫ СЛЕДУЮЩИЕ РЕШЕНИЯ:

1. Утвержден финансово-экономической отчет о деятельности предприятия за 2012 год и перспективы развития на 2013 год.
2. Утвержден отчет ревизионной комиссии.
3. Вопрос о распределении прибыли будет рассмотрен на общем собрании акционеров при ее наличии.
4. В Совета общества избраны: 1. И. Кучерявый, М. Кукош, К. Претула, Н. Претула и Г. Кикю.
5. Было предоставлено Администратору предприятия О. Чебан право заключать и подписывать от имени общества договора аренды основных средств предприятия.
6. Ревизионная комиссия вправе заверить подписи лиц, имеющих право подписывать протокол общего собрания.

SA «Combinatul materialelor de constructie din or. Cahul»

Дarea de seamă privind rezultatele ofertei publice de vânzare obligatorie a acțiunilor SA «Combinatul materialelor de constructie din or. Cahul» pe piața secundară, inițiată de insider
Data întocmirii: 28.10.2013

Ofertantul: „MOLDAGROCONSTRUCTIA” S.A. Compania de brokeri: BC „VICTORIABANK” SA Emitentul: SA „Combinatul materialelor de constructie din or. Cahul”

Hotărârea CNPF de înregistrare a prospectului ofertei publice: nr. 44/2 din 13.09.2013

Numărul de valori mobiliare propus spre vânzare în cadrul ofertei: 209'000 (doua sute noua mii) unități (49,96% din total valori mobiliare emise)

Numărul și cota valorilor mobiliare solicitate spre procurare în cadrul ofertei publice: zero unități

Numărul de valori mobiliare vândute de ofertant și suma totală încasată: zero unități și zero lei 00 bani

Cota valorilor mobiliare deținute de ofertant și persoanele sale afiliate după închiderea ofertei publice constituie 59,61%

Broker BC VICTORIABANK SA

În atenția acționarilor BC „Moldova-Agroindbank” S.A.

COMUNICAT INFORMATIV

La 22 octombrie 2013, în incinta MOLD-COOP, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 67, mun. Chișinău a avut loc Adunarea generală extraordinară a acționarilor BC „Moldova-Agroindbank” S.A.

ADUNAREA:

- 1) a luat act de informația privind activitatea curentă a băncii;
- 2) a ales pe o perioadă de pînă la următoarea Adunare generală ordinară anuală a acționarilor din anul 2015, următoarea componență a Consiliului BC „Moldova-Agroindbank” SA:
 1. Victor Miculeț – Președinte al Consiliului băncii;
 2. Nicolae Ciornii- Vicepreședinte al Consiliului băncii;
 3. Grigore Furtună- membru al Consiliului băncii;
 4. Natalia Vrabie – membru al Consiliului băncii;
 5. Stela Pahomi – membru al Consiliului băncii;
 6. Valentina Badrajan – membru al Consiliului băncii;
 7. Emmanuil Grinshpun – membru al Consiliului băncii.

De asemenea, BC „Moldova-Agroindbank” SA informează, că la 18.10.2013, au încetat relațiile de muncă cu dna Rudeva Larisa, Vicepreședinte al Comitetului de Conducere al băncii, în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă.

Executivul băncii

Împreună în lumea finanțelor

Secția de marketing
Tel.: +373 69 821216

SA „Drumuri-Cimișlia”

În conformitate cu Decizia Consiliului SA „Drumuri-Cimișlia” din 30 octombrie 2013 desfășurată cu prezența 100% membri ai Consiliului

A FOST APROBATE CU VOTUL UNANIM:

1. Darea de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni în valoare de 1 974 460 lei în număr de 197 446 acțiuni calificată ca efectuată prin subscrierea a 100% din numărul acțiunilor anunțate spre plasare prin emisiune închisă.
2. Lista subscriitorilor la emisiunea suplimentară de acțiuni.
3. Modificări la statutul societății în legătură cu emisiunea suplimentară de acțiuni.

Уважаемые акционеры S.A. „DRUM -9”

Администрация общества ставит Вас в известность о созыве внеочередного общего собрания, которое состоится 02 декабря 2013 года по адресу: в. Кахул, ул. Страда Веке, 149. Начало регистрации – 9.30. Начало собрания – 10.00.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Переизбрание выбывших членов ревизионной комиссии.
2. Принятие решения о заключении S.A. „DRUM-9” крупной сделки и о предоставлении полномочий директору Общества на ее осуществление.

С материалами повестки дня можно ознакомиться с 23 ноября 2013 года по адресу: г. Кахул, ул. Страда Веке 149, бухгалтерия, с 9.00 до 10.00.

Справки по телефону: 029934111.

“AGROVIN BULBOACA” SA

Deciziile aprobate de adunarea generală extraordinară a acționarilor societății pe acțiuni “AGROVIN BULBOACA” din 24/09/2013 cu cvorumu 94,77%:

- A aproba reorganizarea S.A. “Agrovin Bulboaca” prin dezmembrarea (separarea) și desprinderea unei părți din patrimoniul și transmiterea ei către noi societăți cu răspundere limitată, care se înființează: 1) “CASTEL MIMI” S.R.L., 2) “SPIRITS AND DISTILLED TRADE” S.R.L., 3) “LEONARDO CELLARS” S.R.L., 4) “DOMENIILE SPEIA PRIM” S.R.L.
- A aproba raportul de evaluare a patrimoniului S.A. “Agrovin Bulboaca”.
- A aproba proiectul dezmembrării, bilanțului de repartiție și a actului de transmitere.
- A anula 4784302 acțiuni ordinare nominative de tezaur ale S.A. “Agrovin Bulboaca” formate în rezultatul reorganizării societății.
- A reduce capitalul social al S.A. “Agrovin Bulboaca” cu 19137208 lei, astfel că după reorganizare capitalul social al S.A. “Agrovin Bulboaca” va constitui 2369236 lei.
- A aproba declarația de constituire și statutul al societății “CASTEL MIMI” S.R.L.
- A aproba declarația de constituire și statutul al societății “SPIRITS AND DISTILLED TRADE” S.R.L.
- A aproba declarația de constituire și statutul al societății “LEONARDO CELLARS” S.R.L.
- A aproba declarația de constituire și statutul al societății “DOMENIILE SPEIA PRIM” S.R.L.
- A desemna în funcția de administrator al societății “CASTEL MIMI” S.R.L. pe FROLOV CRISTINA.
- A desemna în funcția de administrator al societății “SPIRITS AND DISTILLED TRADE” S.R.L. pe STRATAN CONSTANTIN.
- A desemna în funcția de administrator al societății “LEONARDO CELLARS” S.R.L. pe NATALIA TROFIM.
- A desemna în funcția de administrator al societății “DOMENIILE SPEIA PRIM” S.R.L. pe NATALIA TROFIM.
- A aproba modificările la statutul S.A. “Agrovin Bulboaca”, precum urmează:
Articolul 7.1. al statutului se modifică și se expune în următoarea redacție: “7.1. Capitalul social al societății constituie 2369236 lei și este divizat în 592309 de acțiuni de clasa I ordinare nominative cu drept de vot, cu valoarea nominală de 4 (patru) lei fiecare”.
- A împuternici comisia de cenzori să autentifice semnăturile președintelui și secretarului adunării acționarilor pe procesul-verbal al adunării generale a acționarilor.
- A împuternici pe președintele consiliului lurie Trofim și contabil-șef al S.A. “Agrovin Bulboaca” Maria Soltan cu dreptul de a semna din numele S.A. “Agrovin Bulboaca” proiectul dezmembrării, actul de transmitere și bilanțul consolidat.
- A împuternici pe directorul Constantin Stratan și contabil-șef Maria Soltan cu dreptul de a semna și de a prezenta în numele S.A. “Agrovin Bulboaca” în organele de stat competente, în edițiile periodice de presă și în alte organizații cererea și actele necesare pentru înregistrarea reorganizării S.A. “Agrovin Bulboaca” și publicarea avizelor respective.
- A împuternici pe directorul “CASTEL MIMI” S.R.L. FROLOV CRISTINA, desemnată de adunare cu dreptul de a semna din numele “CASTEL MIMI” S.R.L. proiectul dezmembrării, actul de transmitere și bilanțul de repartiție.
- A împuternici pe directorul “SPIRITS AND DISTILLED TRADE” S.R.L. STRATAN CONSTANTIN, desemnat de adunare cu dreptul de a semna din numele “SPIRITS AND DISTILLED TRADE” S.R.L. proiectul dezmembrării, actul de transmitere și bilanțul de repartiție.
- A împuternici pe directorul “LEONARDO CELLARS” S.R.L. NATALIA TROFIM, desemnat de adunare cu dreptul de a semna din numele “LEONARDO CELLARS” S.R.L. proiectul dezmembrării, actul de transmitere și bilanțul de repartiție.
- “DOMENIILE SPEIA PRIM” S.R.L. NATALIA TROFIM, desemnat de adunare cu dreptul de a semna din numele “DOMENIILE SPEIA PRIM” S.R.L. proiectul dezmembrării, actul de transmitere și bilanțul de repartiție.

“Angrocomert Vest Est” S.A.**COMUNICAT INFORMATIV**

Hotărârile adoptate la adunarea generală extraordinară a acționarilor din 18 octombrie 2013, care s-a desfășurat cu un cvorum de 89.53% pe adresa: Chișinău, Calea Leșilor 10:

1. Ipotecarea în favoarea B.C. “ProCredit Bank” S.A. Bunul imobil și anume: Teren pentru construcții, nr. cadastral 9201104.198 și Construcțiile amplasate pe acesta: Construcție Depozit, nr. cadastral 9201104.198.01, cu suprafața de 5713,6 m. p. și Construcția comercială, prestarea serviciilor, nr. cadastral 9201104.198.02, cu suprafața de 6637,8 m. p., situate pe adresa: RM, r-ul Ungheni, or. Ungheni, str. Ghenadie Crestiuc 3, la valoarea de ipotecă stabilită de B.C. “ProCredit Bank” S.A., în vederea asigurării creditului contractat de „AutoMall” S.R.L. la B.C. “ProCredit Bank” S.A. în sumă totală maximă de 500 000 (cinci sute mii) EUR, pe termen maxim de 5 (cinci) ani.
2. Împuternicirea Directorului General al societății cu dreptul de a semna contractul de ipotecă din numele întreprinderii cu B.C. “ProCredit Bank” S.A., precum și a altor acte necesare.

К СВЕДЕНИЮ АКЦИОНЕРОВ SA «DRUMURI CAUȘENI»

18 октября 2013 года состоялось внеочередное общее собрание акционеров SA «DRUMURI CAUȘENI» в очной форме, присутствовало 19 акционеров, кворум составил 98,51% от общего количества голосующих акций.

НА ОБЩЕМ СОБРАНИИ АКЦИОНЕРОВ БЫЛИ ПРИНЯТЫ СЛЕДУЮЩИЕ РЕШЕНИЯ:

- Увеличить уставной капитал общества денежными средствами и неденежными вкладами, открыть эмиссию закрытого типа до 18.11.2013 года,
- Утверждена рыночная стоимость неденежных средств в уставной капитал общества,
- Утверждены акты приемки-передачи имущества,
- Утвердить изменения и дополнения в уставе общества,
- Поручить совету общества закрыть эмиссию и утвердить список подписчиков, а также утвердить отчет о результатах эмиссии и внести в связи с этим изменения в устав SA «DRUMURI CAUȘENI»,
- Протокол общего собрания утвержден членами ревизионной комиссии общества.

Stimat(ă) acționar al SA «Corina-Alex»

Consiliul al Societății Vă aduce la cunoștință despre luarea deciziei Consiliului Societății de a convoca Adunarea generală extraordinară a acționarilor SA «Corina-Alex» cu prezența lor, care va avea loc la data de 01.11.2013 pe adresa mun. Chișinău, str. București nr. 91, bloc 1.

ORDINEA DE ZI:

1. Alegeri în Consiliul Societății
2. Alegeri în Comisia de Cenzori
3. Aprobarea organizației de audit și cuantumul retribuției ei
4. Tranzacție de proporție

Începutul adunării – 12.00.

Începutul înregistrării – 11.00.

Lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală extraordinară va fi întocmită la data de 29.10.2013.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele la ordinea de zi a adunării Generale extraordinare din 01.11.2013 – pe adresa: mun. Chișinău, str. București, nr. 91, bloc 1 începând cu 30.10.2013 de la orele 10.00 până la 17.00. Modul de înștiințare a acționarilor este prin anunț publicitar în ziarul „Capital Market”.

Spre atenția acționarilor „MOLD – NORD” S.A.

În baza Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare Nr. 48/12 din 11.10.2013 cu privire la înregistrarea prospectului ofertei publice de preluare obligatorie pe piața secundară, se anunță oferta publică de preluare obligatorie pe piața secundară privind procurarea acțiunilor „MOLD – NORD” SA

ÎN URMĂTOARELE CONDIȚII:

- Cumpărătorul, OOO “ВИКТОРИЯ” (adresa juridică: Российская Федерация, Белгородская обл., г. Старый Оскол, ул. Ленина, 23, основной государственный регистрационный номер – 1093128003198), care împreună cu persoanele sale afiliate deține 1 928 278 acțiuni ordinare nominative emise de „MOLD – NORD” S.A. (codul ISIN MD14MDND1008, numărul de identificare de stat – codul fiscal 1003602007641), ceea ce constituie 94,8349% din totalul acțiunilor plasate, anunță oferta publică de preluare obligatorie pe piața secundară privind procurarea a 105 215 acțiuni ordinare nominative emise „MOLD – NORD” S.A. (adresa: str. Ștefan cel Mare, 1, or. Fălești, RM codul ISIN MD14MDND1008, numărul de identificare de stat – codul fiscal 1003602007641), ceea ce constituie 5,1746% din totalul acțiunilor plasate înainte spre vânzare de către acționarii „MOLD – NORD” S.A. pe parcursul perioadei de derulare a ofertei publice pe piața secundară.
- Prețul de cumpărare al unei acțiuni conform prospectului ofertei publice pe piața secundară este 23,67 (douăzeci și trei lei 67 bani) lei.
- Compania de brokeri, care este antrenată de către ofertant în procesul de derulare a ofertei publice pe piața secundară: Societatea de Valori Mobiliare “IUVENTUS – DS” SA (adresa: MD-2001, bd. Ștefan cel Mare, 65 of. 708, IDNO: 1003600064734, tel. 27 00 35)
- Ofertele de vânzare a acțiunilor se primesc timp de 30 zile calendaristice: de pe data de 30 octombrie 2013 pînă la data de 28 noiembrie 2013. pe adresa: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 65, of. 708, tel. 27-00-35, în fiecare zi lucrătoare între orele 10.00 – 16.00.
- Acționarii pot lua cunoștință cu prospectul ofertei publice pe piața secundară și primi informații suplimentare în fiecare zi lucrătoare între orele 10.00 – 16.00 la: SVM “IUVENTUS – DS” SA pe adresa mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 65, of. 708, tel: 27-00-35.
- Achitarea cu persoanele care au acceptat oferta publică pe piața secundară se va efectua conform Regulilor Bursei de Valori și Regulilor și Procedurilor Depozitarului Național de Valori Mobiliare începînd cu a patra zi din data înregistrării tranzacției la Bursa de Valori a Moldovei.

SA Firma de construcție a drumurilor „Edilitate”

Vă aduce la cunoștință, că Consiliul Societății a luat hotărârea cu privire la convocarea Adunării generale extraordinare pentru anii 2011 și 2012 pe data de 02 decembrie 2013 la ora 13.00 în incinta sălii de festivități a „Edilitate” S.A. pe adresa mun. Chișinău, str. Mihai Eminescu, 49, cu aceeași ordine de zi.

Începutul înregistrării – 12.00

Sfârșitul înregistrării – 13.00

De materialele referitoare la ordinea de zi a Adunării Generale se poate lua cunoștință pe adresa: mun. Chișinău, str. Mihai Eminescu, 49, biroul economistului-șef, începînd cu 18 noiembrie 2013 între orele 14.00-16.00 în zilele de lucru.

Lista acționarilor cu drept de participare la Adunarea generală a fost întocmită de către registratorul independent „Registru-F” S.A. potrivit situației din 12 martie 2013.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare,

În temeiul pct. 22 din Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director al I.P. „Oficiul Național al Viei și Vinului”, aprobat prin Ordinul nr. 203 din 07.10.2013, anunță concurs pentru ocuparea funcției de director al I.P. „Oficiul Național al Viei și Vinului”.

La funcția de director al instituției publice pot candida persoanele fizice care întrunesc cumulativ următoarele condiții:

- a) este cetățean al Republicii Moldova;
- b) cunoaște limba de stat (cunoașterea unei limbi străine va fi un avantaj);
- c) are capacitate deplină de exercițiu;
- d) nu a împlinit vârsta necesară obținerii dreptului la pensie pentru limită de vîrstă;
- e) nu are antecedente penale nestinse pentru infracțiuni săvîrșite cu intenție.

Candidatul pentru ocuparea funcției de director al instituției publice prezintă comisiei de concurs, în termen de 30 zile din ziua publicării anunțului, următoarele acte obligatorii pentru participare la concurs:

- a) cererea de înscriere pentru participare la concurs;
- b) copia actului de identitate;
- c) curriculum vitae;
- d) copia diplomei (or) de studii în domeniul tehnologiei vinului și a produselor obținute prin fermentare, științe agricole, economice și drept;
- e) copia diplomei (or) de masterat în domeniul de administrație publică, tehnologiei vinului și a produselor obținute prin fermentare, științe agricole, economice ș. a.;
- f) copia carnetului de muncă;
- g) cazier judiciar sau declarația pe propria răspundere privind lipsa antecedentelor penale nestinse pentru infracțiuni săvîrșite cu intenție, cu prezentarea ulterioară a cazierului;
- h) certificat medical privind capacitatea deplină de exercițiu;
- i) o scrisoare de recomandare;
- j) o scrisoare de motivație care să conțină informația cu privire la viziunea referitoare la activitatea în funcția dată.

Actele se prezintă în doua exemplare, fiecare set de exemplare fiind îndosariat. Filele din dosar se numerotează, iar numărul total de file trebuie să fie consemnat în cuprins.

Dosarele se depun personal de catre candidat sau de către un reprezentant împuternicit al acestuia pe adresa: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfînt 162, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, et. 5, bir. 515, persoana responsabilă de primirea dosarelor – dl Vitalie Jereghi;

Un exemplar al dosarului se restituie candidatului sau reprezentantului acestuia, pe care se aplică data și semnatura persoanei care a recepționat dosarul.

Cheltuielile pentru participare la concurs (deplasarea la locul de desfășurare a concursului, cazarea, utilizarea mijloacelor de comunicare, autentificarea copiilor de pe documente etc.) sunt suportate de participanții la concurs.

Informații suplimentare pot fi solicitate de la secretarul Comisiei de evaluare, dl Vitalie Jereghi, tel: 210-153, e-mail: vitalie.jereghi@maia.gov.md

Casa de Comerț „GEMENI” S.A.

anunță că în conformitate cu Hotărârea Consiliului Societății al Casei de Comerț „GEMENI” SA din 24.10.2013, Societatea va plăti dividendele intermediare începînd cu data de 05.11.2013. Dividendele vor fi plătite pentru perioada 01.07.2013-30.09.2013.

Pentru informații suplimentare ne contactați la adresa: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 136, et. 5, of. 5.

Relații la telefon: 022/ 22-70-13.

HOTĂRÎRE

cu privire la rezultatele controlului tematic privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. "FINAGROCREDIT"

Nr. 46/12 din 27.09.2013
Monitorul Oficial nr. 222-227/1498 din 11.10.2013

* * *

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) nr. 7/14-O din 22.02.2013 și Ordinului vicepreședintelui CNPF nr. 26 din 22.02.2013, în scopul verificării aspectelor expuse în sesizarea unor membri ai asociației, a fost efectuat controlul tematic privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. "FINAGROCREDIT" (r-nul Briceni, s. Criva, IDNO 1005604001902), ce deține licența de categoria B seria CNPF nr. 000114, eliberată la data de 26.02.2009.

Administratorii A.E.Î. "FINAGROCREDIT" (în continuare – asociația) nu au întreprins măsurile necesare în vederea executării integrale a măsurilor executorii și a prescripțiilor conform pct. 4 din Hotărârea CNPF nr. 18/4 din 14.05.2010 "Cu privire la rezultatele controlului privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. "FINAGROCREDIT", fiind constatată încălcarea continuă a cerințelor art. 33 alin. (3) lit. e) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007 (în continuare – Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007), pct. 4, pct. 7 și pct. 12 din Normele de prudență financiară a asociațiilor de economii și împrumut, aprobate prin Hotărârea CNPF nr. 17/8 din 30.04.2008 (în continuare – Normele de prudență financiară).

În perioada 30.06.2008 – 31.12.2012 organele de conducere ale asociației nu au asigurat ținerea contabilității în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (2), art. 13 alin. (2) lit. a), lit. d), lit. f) și lit. h), art. 29 alin. (6) din Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007 (în continuare – Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007), art. 9 alin. (2) lit. b), art. 44 alin. (1) și alin. (4) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007. Astfel, nefiind respectate cerințele art. 18, art. 19 alin. (1), art. 23 alin. (1) și alin. (6) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007, rapoartele financiare și specializate ale asociației din perioada menționată nu reflectă imaginea reală și fidelă a elementelor contabile ale asociației, fiind constatate cazuri în care datele din acestea nu corespund valorilor înregistrate în registrele contabile obligatorii care au servit drept bază pentru întocmirea rapoartelor în cauză, după cum urmează în tabelul.

Contabilul-șef al asociației în exercițiu pînă la 31.12.2011 a organizat ținerea contabilității și întocmirea documentelor primare cu încălcarea prevederilor art. 6 alin. (1) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007 și pct. 24 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 764 din 25.11.1992 (în continuare – Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă), fiind constatate unele cazuri în care datele din dispozițiile de încasare și plată nu corespund celor înregistrate în registrul de casă, iar înscrierile în registrul de casă nu au fost efectuate imediat după efectuarea operațiunii

economice respective. Contrar cerințelor pct. 23 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă, conform cărora întreprinderea este obligată să țină un singur registru de casă, au fost depistate 2 registre de casă ce reflectă evidența operațiunilor economice pentru aceeași perioadă de gestiune: 30.01.2009 – 25.01.2010.

Potrivit contractelor de depuneri de economii prezentate membrilor grupului de control, precum și explicațiilor a 4 persoane, din care una deține calitatea de membru al asociației, se atestă că în perioada 2008-2011 de către directorul executiv al asociației au fost încheiate 4 contracte de depuneri de economii în mărime de 810,4 mii lei și 10,0 mii USD, din care doar suma de 35,0 mii lei a fost reflectată în documentele primare și centralizatoare și în rapoartele financiare și specializate prezentate CNPF, fiind astfel încălcate prevederile art. 10 lit. a) și lit. c) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, art. 13 alin. (2) lit. d), lit. f) – lit. h), art. 17 alin. (1) art. 18, art. 19, art. 23 alin. (1), art. 29 alin. (6) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007 și pct. 22 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă. De asemenea, conform explicațiilor altor membri ai asociației, în anul 2008 directorul executiv a încheiat unele contracte de împrumut pe numele a 5 membri în lipsa consimțământului și semnăturii acestora, care efectiv nu au beneficiat de împrumuturile respective, însă, ca rezultat al verificării registrului de casă din perioada respectivă, s-a constatat reflectarea împrumuturilor respective în evidența contabilă a asociației, precum și rambursarea împrumuturilor și a dobânzilor aferente de către 3 membri vizați. De menționat, că la ceilalți 2 membri au fost rambursate depunerile pentru garantarea împrumuturilor în mărime de 6,0 mii lei anterior achitării tuturor plăților prevăzute de contractele de împrumut respective, în scopul garantării cărora aceste depuneri au fost atrase, fiind astfel încălcate prevederile pct. 55 lit. a) din Normele de prudență financiară.

Directorul executiv al asociației nu a asigurat efectuarea inventarierii patrimoniului asociației, precum și a reviziei inopinată a casieriei pentru anii de gestiune 2009-2012, fiind astfel încălcate cerințele art. 13 alin. (2) lit. e), art. 24 alin. (1) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007 și pct. 37 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă.

Nerespectînd cerințele Hotărârii CNPF nr. 20/3 din 24.05.2010 "Cu privire la rezultatele examinării și analizei datelor din rapoartele financiare ale asociațiilor de economii și împrumut pentru anul 2009", la data de 01.11.2010 au fost încasate depuneri de economii de la un membru în mărime totală de 35,0 mii lei în condițiile în care ponderea împrumuturilor și dobânzilor aferente restante mai mult de 30 de zile în total portofoliul de împrumut a constituit peste 5,0 la sută, iar rezerva instituțională a înregistrat valori negative.

Administratorii asociației nu au asigurat ținerea registrului persoanelor fizice și juridice identificate, încălcîndu-se astfel cerințele art. 7 alin. (1) din Legea nr. 190-XVI din 26.07.2007

"Cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului" și pct. 46 alin. (1) din Regulamentul privind măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, aprobat prin TEXT=DEB5201110214914.

Totodată, ca rezultat al supravegherii respectării de către asociație a condițiilor de licențiere, avînd ca temeii prevederile art. II din Legea nr. 95 din 03.05.2012 "Pentru modificarea și completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21 iunie 2007", se constată nerespectarea de către asociație a situația din 31.08.2013 a cerințelor art. 29 alin. (3) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007 privind valoarea totală minimă a activelor acesteia.

Reieșind din cele expuse, în temeiul prevederilor art. 1, art. 8 lit. b), lit. c) și lit. f), art. 9 alin. (1) lit. d) și lit. r) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 "Privind Comisia Națională a Pieței Financiare", art. 21 alin. (2) lit. c), alin. (3) și alin. (6) din Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 "Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător", art. 9 alin. (2) lit. b) și lit. e), art. 29 alin. (3), art. 32 alin. (1), alin. (4) și alin. (5), art. 46 alin. (1), alin. (2) și alin. (5), art. 48 alin. (1) și alin. (2) lit. a), art. 49 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, Normelor de prudență financiară, Comisia Națională a Pieței Financiare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se retrage licența de categoria B pentru desfășurarea activității asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. "FINAGROCREDIT", seria CNPF nr. 000114, eliberată la data de 26.02.2009.

2. Se obligă A.E.Î. "FINAGROCREDIT", în decurs de 10 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, să depună la Comisia Națională a Pieței Financiare licența retrasă.

3. Se inițiază procedura de tragere la răspundere contravențională a directorului executiv al A.E.Î. "FINAGROCREDIT" conform Codului contravențional al Republicii Moldova.

4. Se prescrie administratorilor A.E.Î. "FINAGROCREDIT" întreprinderea măsurilor privind înlăturarea încălcărilor reflectate în actul de control, inclusiv efectuarea următoarelor măsuri executorii:

- rambursarea depunerilor de economii acceptate conform contractelor de depuneri de economii;
- asigurarea stingerii creanțelor privind contractele de împrumut încheiate;
- convocarea adunării generale a membrilor în scopul inițierii procedurii de lichidare a asociației în conformitate cu legislația.

5. A.E.Î. "FINAGROCREDIT" va prezenta lunar Comisiei Naționale a Pieței Financiare, pînă la înlăturarea integrală a încălcărilor constatate, rapoarte cu privire la măsurile întreprinse în vederea executării pct. 4, cu anexarea copiilor documentelor justificative.

6. Se remit Procuraturii raionului Briceni și Comisariatului de poliție al raionului Briceni materialele aferente controlului la A.E.Î. "FINAGROCREDIT" pentru examinare conform legislației.

7. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

8. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE
Artur GHERMAN

Chișinău, 27 septembrie 2013.

Nr. 46/12.

(mii lei)				
Perioada	Denumirea indicatorilor	Raportul specializat/ financiar	Registru de casă	Abateră (+/-)
31.12.2008	Împrumuturi acordate	5227,1	4919,9	-307,2
31.01.2009	Mijloace bănești în numerar (Casa)	3,2	475,3	+472,1
28.02.2009	Mijloace bănești în numerar (Casa)	14,7	65,6	+50,9
30.04.2009	Mijloace bănești în numerar (Casa)	27,2	144,3	+117,1
31.07.2009	Mijloace bănești în numerar (Casa)	0,6	269,2	+268,6
31.08.2009	Mijloace bănești în numerar (Casa)	0	242,3	242,3
31.12.2009	Încasări bănești privind dobînzile	1199,1	384,2	-814,9
	Încasări bănești din rambursarea împrumuturilor acordate	1448,9	1459,3	+10,4
	Plăți bănești privind acordarea împrumuturilor	683,8	15,0	-668,8
	Rambursarea depunerilor pentru asigurarea împrumuturilor	552,2	574,6	+22,4
	Împrumuturi acordate	4401,9	3460,5	-941,4
31.12.2010	Încasări bănești privind dobînzile	11,2	9,2	-2,0
	Încasări bănești din rambursarea împrumuturilor acordate	287,6	98,2	-189,4
	Plăți bănești în depozite bancare	15,0	0	-15,0
	Rambursarea depunerilor pentru asigurarea împrumuturilor	22,4	0	-22,4
	Împrumuturi acordate	4114,4	3362,3	-752,1
31.12.2010	Mijloace bănești în numerar (Casa)	41,5	39,3	-2,2
31.12.2011	Încasări bănești din rambursarea împrumuturilor acordate	114,0	3,6	-110,4
	Împrumuturi acordate	3990,4	3358,7	-631,7
	Mijloace bănești în numerar (Casa)	9,5	9,3	-0,2

ÎN ATENȚIA ACȚIONARILOR S.A. „DRUMURI – SOROCA”

La 25 octombrie 2013 a avut loc adunarea generală extraordinară a acționarilor S.A. „Drumuri Soroca”, la care au fost prezenți 13 acționari, cvorumul a constituit 98,65% din numărul total de acțiuni cu drept de vot.

LA ADUNAREA GENERALĂ AU FOST PRIMITE URMĂTOARELE DECIZII:

- majorarea capitalului social al societății cu mijloace bănești și nebănești, deschiderea emisiei de acțiuni de tip închis, pînă la 25.11.2013;
- aprobarea valorii de piață a mijloacelor nebănești în capitalul social al societății;
- aprobarea actelor de primire-predare a bunurilor;
- aprobarea modificărilor și completărilor în statutul societății;
- a însărcina Consiliul societății cu dreptul de a închide emisia și de a aproba lista subscriitorilor, precum și de a aproba raportul privind rezultatele emisiei cu introducerea modificărilor respective în statutul S.A. „Drumuri – Soroca”;
- procesul-verbal al adunării generale extraordinare a fost autentificat de către membrii comisiei de cenzori a societății.

Корпоративное
управление – во главе угла

2

Интервью
с Борисом Ефимовым,
генеральным директором
АО «Orhei-Vit»

3

Молдова
между двумя
союзами

5

В Молдове будут либерализованы валютные операции

Это предусматривают поправки в Закон о валютном регулировании, разработанные Нацбанком и представленные для публичных консультаций. В частности, будут либерализованы валютные операции, требующие согласования с НБМ (за некоторыми исключениями), на сумму до 10 тыс. евро (или эквивалент).

В то же время, законопроект предусматривает полную либерализацию операций с иностранными финансовыми инструментами, которые осуществляют лицензированные банки и юридические лица, чья деятельность регулирует и контролирует Национальная комиссия по финансовому рынку – страховые и инвестиционные компании, организации по микрофинансированию и т.д. Эта либерализация станет возможной в связи с тем, что эти структуры работают под надзором и контролем, в том числе, с точки зрения пруденциальных норм, со стороны государственных органов с регулирующими полномочиями надзора и контроля (НБМ и НКФР), а также благодаря усовершенствованию существующей правовой базы, в том числе, в контексте ее гармонизации со стандартами ЕС.

Кроме того, поправки предусматривают либерализацию выдачи лицензированными банками кредитов нерезидентам. Как отмечают в НБМ, в настоящее время объем кредитов, предоставленных банками нерезидентам, незначителен. Так, на 31 августа 2013 г. он составил \$4,9 млн.

Планируется, что либерализация



операций, связанных с представлением банками кредитов нерезидентам, не приведет к их росту, поскольку в Молдове процентная ставка по кредитам выше, чем за рубежом, что ориентирует банки на размещение средств, в том числе путем выдачи кредитов, на внутреннем рынке. Кроме того, предоставление кредитов за рубежом ограничивает возможности отечественных банков по

реализации заложенных активов, которые обеспечивают возврат соответствующих кредитов, что отталкивает банки от проведения таких операций. Тем не менее, в настоящее время банки располагают внутренними политиками и процедурами управления кредитным риском, позволяющим идентифицировать, анализировать и оценивать кредитный риск.

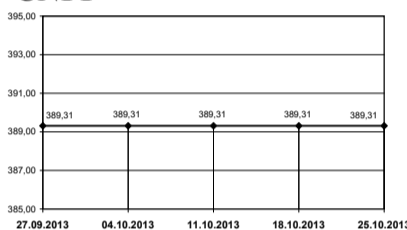
Проект предусматривает право

банков (резидентов и нерезидентов) ввозить и вывозить из Молдовы без разрешения НБМ наличность в национальной валюте в сумме свыше 100 тыс. леев, а также право банков-нерезидентов ввозить в страну и вывозить из Молдовы наличную зарубежную валюту. В настоящее время эти операции нуждаются в авторизации НБМ.

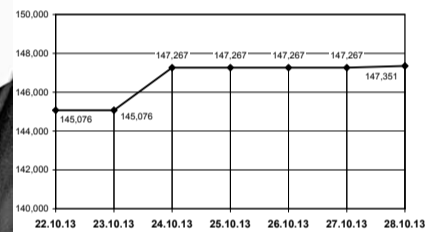
InfoMarket



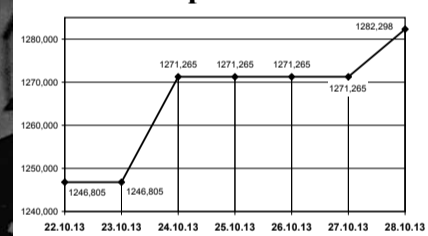
CNPF



Banking Stock Index – InfoMarket



EVM-Composite



Курс валют на 30.10.2013

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	12.8373
EUR	1	17.6635
UAH	1	1.5708
RON	1	3.9751
RUB	1	0.4008

Объявление

Редакция газеты Capital Market проводит тендер на предоставление типографских услуг. Заявки от типографий принимаются до 21 ноября.

Контактный телефон: 022 227758.

Обзор биржевых сделок за неделю

В период с 21 по 25 октября 2013 года на Фондовой бирже Молдовы проведено 8 сделок с ценными бумагами 6 эмитентов.

Общий объем торгов составил 102,3 тыс. леев. Все сделки были зарегистрированы в Основной Секции биржи. Рыночная цена простых именных акций «Banca de Economii» выросла с 14 до 40 лей. Акции «Victoriabank» продолжали торговаться по 27 лей за акцию. Цена акций кишиневского строительного предприятия «Lustmeson» осталась стабильной на уровне 28,79 лей.

Фондовая биржа Молдовы предоставляет консалтинговые услуги в области лицензируемой деятельности (биржевой).

Информация по телефону 022-27-76-36.

www.moldse.md

Фондовая биржа Молдовы

Вниманию акционеров, представителей акционерных обществ и профессиональных участников финансового рынка!

Газета Capital Market в рамках кампании по подписке на 2014 год проводит акцию «Подпишись на Capital Market», участники которой получают 10-процентную скидку на публикацию финансового отчета.

Кроме того, подписавшиеся на нашу газету смогут в качестве бонуса осуществить запрос о ранее опубликованных отчетах и объявлениях акционерных обществ.

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzam!

Корпоративное управление – во главе угла

С 8 по 9 октября 2013 года в столицу Литвы Вильнюс съехались эксперты Европейской комиссии, Европейского института корпоративного управления, Организации по экономическому сотрудничеству и развитию, компании Nasdaq OMX, Балтийского института корпоративного управления, представители регулирующих органов финансовых рынков ряда стран Европы для участия в XIII Европейской конференции, посвященной корпоративному управлению. В мероприятии принял участие и представитель Национальной комиссии по финансовому рынку Молдовы, глава управления регулирования и лицензирования при Генеральном управлении по надзору за ценными бумагами Александру Гнатюк. В частности, в ходе конференции, организованной министерством экономики Литвы, обсуждались такие вопросы, как роль акционеров, корпоративное управление в компаниях, не котируемых на бирже, и в компаниях с мажоритарным государственным капиталом.

Участники конференции в своих выступлениях с сожалением констатировали, что одной из причин финансового кризиса является отсутствие адекватной финансовой культуры и необходимой ответственности, таким образом, национальные регулирующие органы вынуждены направлять усилия на внедрение корпоративного управления для укоренения этой культуры, чтобы стимулировать долгосрочные обязательства акционеров. Внедряется императив развития способности направлять сбережения граждан и переходить от традиционных воззрений, где доминирующее место отводится банкам к более современным, побуждающим финансировать при помощи рынка капитала. И в этих условиях, как отмечалось, свое слово должны сказать регулирующие органы, они должны стать реальной опорой для компаний, и не заваливать их нормами, что ведет к чрезмерному регулированию и бюрократизации, а это непродуктивно и неэффективно.

Кроме того, в ходе конференции велись дискуссии относительно повышения контроля акционеров над сделками аффилированных лиц компаний, а также лучшего регулирования в сфере идентификации акционеров, прояснения связи между непосредственным бенефициарием и доверитель-

ным управляющим, обеспечения высокой прозрачности политики голосования и вдохновения акционеров на максимально рациональные действия.

Что касается корпоративного управления в компаниях, не котирующихся на биржах, и с мажоритарным государственным капиталом, участники Вильнюсской конференции пришли к выводу, что только качественное управление приводит к действительно успешному бизнесу, то есть таким компаниям выгодно присоединяться к лучшей практике корпоративного управления. На конференции был представлен Гид корпоративного управления и принципов для европейских компаний, не котирующихся на биржах, разработанный Европейской конфедерацией ассоциаций директоров. В нем отмечается, что такие компании чаще всего контролируются одним лицом или одной аффилированной группой. Вызов в таком случае заключается в создании хорошего корпоративного управления этими компаниями и в то же время не обременять их требованиями, характерными для компаний, находящихся в листинге. То есть, целью в этом вопросе для регулирующих органов является помощь компаниям, а не регулирование этого сегмента.

Компании с мажоритарным государственным капиталом игра-

ют важную роль в национальных экономиках, внося весомый вклад в экономический рост, создание рабочих мест, поддержку национального бюджета при помощи налогов, а также оказывают важные услуги обществу и юридическим лицам. Соответственно, хорошее корпоративное управление является важным для национальных экономик и конкурентоспособности в мировом масштабе. В ходе конференции был представлен Гид Балтийского института корпоративного управления об эффективности руководства компаний с мажоритарным государственным капиталом. Кроме того, обсуждалась роль государства как акционера, полномочия совета по надзору, который должен быть прозрачным, профессиональным и независимым, избегая политических влияний. Процедура отбора членов совета также важна, здесь нужны самые достойные лица. Подчеркивается, что нет хорошего и плохого подхода в процессе реформирования управления компаний с мажоритарным государственным капиталом, открытость и прозрачность – вот ключевые элементы в этом процессе. Факторы, обеспечивающие улучшение корпоративного управления таких компаний – это минимизация политического вмешательства, установление ясных и публичных целей, принятие политики и стратегии государства как акционера. Участники конференции также отметили, что листинг на фондовой бирже компаний с мажоритарным государственным капиталом может привести к заметному улучшению корпоративного управления и росту ее акций.

По мнению А. Гнатюка, Европейская конференция по корпоративному управлению показала необходимость стимулирования национальными регулирующими органами долгосрочных обязательств акционеров компаний, а также применения передового опыта корпоративного управления в некотируемых компаниях и компаниях с мажоритарным государственным капиталом.

Пресс-служба НКФР

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnpf.md

Объявление НКФР

Во исполнение положений статьи 6 Закона №192-XIV от 12.11.1998 г. „О Национальной комиссии по финансовому рынку”, Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает банковские реквизиты, куда должны переводиться сборы и регуляторные платежи для обеспечения функционирования:

Фискальный код 1007601001293; BC "Victoriabank" S.A., филиал №11; Банковский код VICBMD2X883; Банковский счет 2251311138

ЕБРР объявил конкурс по привлечению консультантов для работы в Секретариате Экономического совета при премьер-министре Молдовы

Как отмечается в сообщении Европейского банка реконструкции и развития, прием документов от заинтересованных лиц продлится до 15 ноября с. г. ЕБРР подчеркнул, что желает внести свой вклад в улучшение инвестиционного климата в Молдове путем привлечения двух экономических и одного юридического консультанта для работы в рамках Секретариата Экономического совета при премьер-министре.

Эта структура создается на средства ЕБРР для поддержания конструктивного политического диалога на высоком уровне между правительством Молдовы, бизнес-сообществом и донорами. Сотрудники секретариата должны будут помочь Экономическому совету и его членам в реализации мер и реформ для улучшения делового и инвестиционного климата, ускорения экономического развития в Молдове, сокращения бюрократического аппарата, повышения прозрачности и улучшения качества госуслуг для бизнеса. Консультанты будут взаимодействовать с государственными, бизнес-ассоциациями, экспертами и организациями-донорами, поддерживая эффективные и своевременные действия, направленные на продвижение процесса реформ, улучшение делового и инвестиционного климата, устранение препятствий на пути местных и зарубежных инвестиций, сокращение бюрократических процедур и т.д.

Как ожидается, свою деятельность консультанты из Секретариата Экономического совета при премьер-министре Молдовы начнут работу в четвертом квартале 2013 г., и будут работать в стране 2 года. Их труд будет оплачивать ЕБРР. Претенденты на должность консультантов должны иметь высшее образование в области экономики, управления бизнесом или смежных отраслях, как минимум 7-летний опыт работы на самом высоком уровне, предпочтительно как в государственном, так и в частном секторах и т.д.

Как сообщало ранее агентство InfoMarket, ЕБРР выделил грант в 300 тыс. евро для финансирования деятельности Секретариата Экономического совета при премьер-министре Молдовы. Совет возглавит сам премьер Юрий Лянкэ. В состав Экономического совета войдут представители государственных, бизнес-ассоциаций и инвесторов, доноров, поддерживающих развитие частного сектора в Молдове, а также представители гражданского общества. Совет будет выполнять ряд функций, в том числе, по консультированию премьер-министра в отношении мер, способствующих созданию более благоприятной бизнес-среды, разработке и внесению поправок в действующее законодательство, построению открытого и конструктивного диалога государства и частного бизнеса для продолжения реформ, и работы для продвижения позиций Молдовы в международных рейтингах, таких как Doing Business, Индекс глобальной конкурентоспособности и Индекс экономической свободы.

InfoMarket

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

о повторном предписании совместному предприятию страховому-перестраховочному брокеру "OMERLANE INSURANCE" ООО представить специализированные отчеты

№48/1 от 11.10.2013

Мониторул Официал №238-242/1549 от 25.10.2013

Принимая во внимание неисполнение должностными лицами совместного предприятия страхового-перестраховочного брокера "OMERLANE INSURANCE" ООО положений Постановления Национальной комиссии по финансовому рынку №44/6 от 13.09.2013 "О предписании совместному предприятию страховому-перестраховочному брокеру "OMERLANE INSURANCE" ООО представить специализированные отчеты", на основании положений ст. 53 ч. (5), ст. 54 ч. (1), ст. 55 ч. (1) п. б), ч. (2) и (3) Закона №407-XVI от 21.12.2006 "О страховании", ст. 8 ч. (1) п. с) пп. 34), ст. 19 ч. (1) и (8) Закона №451-XV от 30.07.2001 "О регулировании предпринимательской деятельности путем лицензирования", ст. 8 п. б) и f), ст. 9 ч. (1) п. d) и е) Закона №192-XIV от 12.11.1998 "О Национальной комиссии по финансовому рынку" и Постановления Национальной комиссии по финансовому рынку №45/5 от 16.10.2009 "Об утверждении формы и содержания специализированной отчетности страховых и/или перестраховочных посредников" Национальная комиссия по финансовому рынку

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Повторнопредписать должностному лицу совмест-

ного предприятия страхового-перестраховочного брокера "OMERLANE INSURANCE" ООО, в течение 5 рабочих дней с даты вступления в силу настоящего постановления, обеспечить представление Отчета об основной деятельности страхового и/или перестраховочного посредника и Отчета о деятельности страхового и/или перестраховочного посредника посредством штатных сотрудников, брокерских ассистентов и/или субагентов, запрошенных Национальной комиссией по финансовому рынку в рамках надзора.

2. Предупредить совместное предприятие страхового-перестраховочного брокера "OMERLANE INSURANCE" ООО что, в случае неисполнения положений пункта 1 настоящего постановления, выданная лицензия на право осуществления посреднической страховой/перестраховочной деятельности будет отозвана.

3. Контроль над исполнением настоящего постановления возложить на генеральное управление надзора за страхованием.

4. Настоящее постановление вступает в силу со дня опубликования.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ КОМИССИИ ПО ФИНАНСОВОМУ РЫНКУ
Артур ГЕРМАН

Кишинэу, 11 октября 2013 г.

№48/1.

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:

Moldpres: 67770

Posta Moldovei: PM21700

Издатель: CAPITAL MARKET I.S.

Регистрационный №:

1003600114204, 27 октября 2003 года

Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку

Административный совет:

Председатель: Юрие ФИЛИП,

Елена ВАСИЛАКЕ, Еуджениу ВИЦУ,

Зоя ТУЛБУРЕ, Надежда ФИЛИП.

Главный редактор:

Геннадий ТУДОРЯНУ

Тел.: /373 22/ 229-445

Заместитель главного редактора:

Татьяна СОЛОНАРЬ

Тел.: /373 22/ 229-335

Прием объявлений и отчетов:

capital@market.md, ziarulcm@gmail.com

Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

Факс: /373 22/ 22-05-03

Адрес: ул. Василе Александри, 115.

(угол бул. Штефан чел Маре)


Расчетный счет: 225139437,

ф/к 1003600114204,

КБ "Eximbank - Gruppo Veneto Banca" АО,

филиал №11, Кишинэу, BIC EXMMMD2436.

В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".

Статьи, помеченные знаком , публикуются на правах рекламы.

Каждый материал, опубликованный на страницах "Capital Market", отражает точку зрения его автора,

которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотографий разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "PRAG 3"

Всемирный банк: В Молдове неэффективно расходуются деньги на государственные инвестиции

Государственные инвестиции из внутренних источников снизились, в то время как капитальные переводы и проекты, финансируемые из внешних источников, выросли. Анализ государственных расходов, проведенный Всемирным банком, показал, что государственные инвестиции, финансируемые из внутренних источников, снизились как в ВВП (с 3,5% от ВВП в 2006 г. до 0,7% в 2012 г.), так и как часть инвестиционных расходов.

Спад внутреннего финансирования государственных инвестиций обусловлен частичным ростом расходов на инвестирование из внешних источников, в основном, на инвестиционные проекты. Внутренние капитальные трансферты в настоящее время составляют треть инвестиционного бюджета и представляют собой преимущественно трансферты на обслуживание в Дорожный фонд и инвестиционные субсидии для работников сельского хозяйства. Если расходы на содержание дорог считаются возвратными расходами, то инвестиционные расходы представляют 5% от ВВП в 2012 г., а не 6%.

«Недостатки в государственных инвестициях препятствуют развитию Республики Молдова и способствуют высокому уровню бедности в стране. (...) Не все стратегии реалистично оценивают доступность ресурсов для приоритетного финансирования, а уже определенные инвестиции зачастую превышают возможности их осуществления», — заявила Каролина Санчес Парамо, менеджер ВБ по снижению уровня бедности.

В анализе Всемирного банка говорится, что тенденции инвестиционных расходов в бюджете в основном соответствовали стратегическим целям РМ, за исключением топливного и энергетического секторов. В транспортной области усиленное за последние годы внутреннее финансирование содержания дорог способствовало мобилизации внешних фондов для инвестиций в восстановление дорог и капитальный ремонт. В области сельского хозяйства инвестиционные расходы, в основном, представляют собой перечисления работникам сельского хозяйства (субсидии). В сфере образования все происходит в соответствии с потребностями восстановления сети учебных заведений.

СОМНИТЕЛЬНОЕ КАЧЕСТВО ПРОЕКТОВ

По утверждению Всемирного банка, Молдове следует продолжать развитие комплексных основ стратегического планирования, что обеспечит большую согласованность между отраслевыми планами, а также будет способствовать периодическому пересмотру и актуализации и планированию связей с реалистичными оценками сферы ресурсов на среднюю и долгосрочную перспективу. С другой стороны, крупные проекты должны быть предметом строгой и систематической оценки экономической целесообразности и финансовой устойчивости. В настоящее время инвестиции, поступающие от внутренних источников, не являются предметом правильной и содержательной оценки, в связи с чем возникают вопросы об экономической жизнеспособности и финансовой устойчивости. Тенденция к недооценке расходов повышает взятый оптимизм. «Также Молдове могла бы выбрать и методологию общей



оценки для всех проектов. Вместе с тем, степень комплексности методов должна быть пропорциональна масштабу и комплексности проектов и имеющимся компетенциям. Учитывая распределение стоимости проектов в Молдове и слабые возможности оценки проектов, начальный предел в 30 млн лей более чем достаточен для исследований по осуществимости проектов, включающих анализ затрат и выгоды», — заявил Абдул Сек, представитель Всемирного банка в Молдове.

КОРРЕКТИРОВКА НАЛОГОВ, ПРОВОДИМАЯ С 2010 ГОДА, ВЫЗВАЛА СПАД КАПИТАЛЬНЫХ РАСХОДОВ

Согласно ВБ, в 2009 году исполнение 33% капитального бюджета частично отразилось на кризисных корректировках и избирательном контексте, когда Правительство переориентировало расходы на повышение заработных плат и пенсий.

«Правительство все больше полагается на внешние займы и субсидии на финансирование капитальных расходов. В 2006 году 15% капитальных расходов поступило из внешних источников, тогда как в 2012 году доля расходов, финансируемых извне, выросла до 36%. Таким образом, капитальные расходы в РМ сравнимы с расходами стран региона. Составляя 5,2% от ВВП в 2011 г., они, рассчитываемые как чистое приобретение нефинансовых активов, оставались выше среднего уровня по ЕС 10+1 (3,8% от ВВП), немного меньше, чем средний уровень в СНГ и Южном Кавказе, Балканских странах, и намного меньше, чем расходы в России и других странах-экспортерах нефти», — говорится в документе.

Согласно указанному источнику, тенденции капитальных расходов в бюджет в общих чертах соответствовали стратегическим задачам Республики Молдова, за исключением топливного и энергетического секторов. Тем не менее, производительность выполнения варьировала в зависимости от сектора, так что фактические расходы бюджета меньше соответствовали

национальным стратегическим приоритетам. Разница между фактическими и утвержденными расходами варьирует в зависимости от сектора, что говорит о проблемах осуществления. Неисполнение бюджета правительства было сосредоточено в секторах оборудования и транспорта, и отразило застой национальных проектов и проектов, финансируемых извне.

Представители Всемирного банка пришли к мнению, что с 2010 года капитальные расходы были понесены, в основном, на транспортный сектор, образование, сельское хозяйство, оборудование и жилищный сектор. Таким образом, капитальные расходы Правительства в настоящее время сосредоточены в сельскохозяйственном и транспортном секторах, а местные капитальные расходы используются, в первую очередь, на образование, обустройство социального жилья.

«В транспортном секторе мобилизация дополнительных внешних источников финансирования позволила увеличить объем инвестиций при одновременном повышении внутреннего финансирования на содержание дорог и капитальный ремонт. С 2009 года капитальные затраты в транспортном секторе были направлены на ремонт дорог, потому что ранние капитальные трансферты государственным предприятиям прекратились. Рост фондов остановил тенденцию ухудшения состояния дорог, наблюдавшуюся в последние годы, хотя остается еще много работы для восстановления дорожных сетей до удовлетворительного состояния», — говорится в документе.

ВАЖНА РЕФОРМА МЕНЕДЖМЕНТА ПУБЛИЧНЫХ ИНВЕСТИЦИЙ

Реформа менеджмента публичных инвестиций важна для эффективного использования ограниченных внутренних ресурсов, предназначенных для капитальных расходов, а также для мобилизации и лучшего освоения внешних фондов. Так, значение имеет повышение качества проектов с адекватными механизмами оценки, что отражается на росте качества проектов и запланированных инвестиций. Но сегодня есть расхождения в процессе разработки стратегий. Сам Всемирный банк отмечает, что не все стратегии реалистично оценивают наличие ресурсов для финансирования приоритетных целей, а также намеченные инвестиции часто превышают располагаемые возможности финансирования. Отсутствие реализма происходит оттого, что часто стратегии разрабатываются изолированно, без координирования усилий с министерством финансов. Отсутствие специфики в определении инвестиционных приоритетных целей является проблемой, которая оставляет поле для маневра при выборе последующих проектов.

Согласно экспертам ВБ, нынешние методологии оценок проектов ограничивают развитие эффективной и достоверной оценки, в Молдове нет на сегодняшний день программы в этой сфере. Есть хорошо развитая практика, связанная часто, например, с фондами накопления инвестиций, такими как Дорожный фонд или Фонд регионального развития, все механизмы нормально применяются. С другой стороны, есть и серьезные пробелы в таких сферах, как образование, водоснабжение и канализация, где навыки планирования, подготовки проектов крайне скудны и ограничены. Эти ограничения существуют и на местном, и на национальном уровнях.

Виктор UPCY

Обменно-валютные кассы Молдовы получают право изменять курс валют в течение рабочего дня

При этом клиенты смогут аннулировать операции обмена в течение 30 минут. Это предусматривают поправки в Закон о валютном регулировании, разработанные Нацбанком и представленные для публичных консультаций.

Планируется, что предоставление ОВК права изменения обменных курсов в течение дня повысит конкуренцию на рынке операций по обмену валюты для физических лиц. Кроме того, законопроект предоставляет НБМ право устанавливать частоту изменений обменно-валютными кассами курсов покупки и продажи валюты в течение их рабочего дня.

Одновременно, в контексте защиты прав потребителей, законопроект устанавливает требование к обменно-валютным кассам информировать граждан о применении новых валютных курсов путем объявления (вывешивания) такой информации до осуществления операций по обмену валюты. Для недопущения необоснованных изменений валютных курсов обменно-валютные кассы обязаны будут разработать и внедрить внутренние процедуры, которые будут регламентировать порядок изменения в рамках программы работы обменных курсов (принципы/причины изменения обменного курса и т. д.). Кроме того, для исключения возможного мошенничества с курсом по некоторым иностранным валютам, по которым производится наибольшее число сделок, законопроект устанавливает обязательные обменные пункты устанавливать курсы покупки и продажи доллара США, евро и фунта стерлингов до двух знаков после запятой.

Для усиления защиты прав потребителей, законопроект четко оговаривает право клиента обменно-валютного учреждения требовать отмены валютной операции до ее завершения, а также в течение 30 минут после ее осуществления. Учитывая опыт других стран, законопроект предусматривает право обменно-валютных учреждений осуществлять обмен валюты и посредством аппаратов валютного обмена, установив дополнительные положения, касающиеся лицензирования учреждений по валютному обмену, намеревающихся использовать аппараты обмена валюты, а также правила их работы. Использование аппаратов для обмена валюты не приведет к необходимости увеличения уставного капитала касс валютного обмена.

Учитывая, что банки, в сравнении с обменно-валютными кассами, осуществляют более широкий спектр операций, что требует более комплексного управления ликвидностью и рисками, законопроект отменяет требование к лицензированным банкам обеспечить в начале и конце рабочего дня наличие суммы в размере 100 тыс. леев для каждого обменного пункта. Для обменных касс было отменено требование иметь при открытии и закрытии минимальную сумму в 400 тыс. леев для операций с физическими лицами, в то же время, сохранено требование иметь оборотные средства, состоящие из денежных взносов в акционерный капитал, в сумме 500 тыс. леев для каждого филиала.

Следует отметить, что в настоящее время учреждения по валютному обмену не имеют права в течение рабочего дня менять курсы покупки и продажи, установленные для наличных обменных валютных операций с физическими лицами. Если такие операции осуществляются учреждениями по валютному обмену круглосуточно, то они вправе устанавливать два одинаковых периода деятельности. В этом случае учреждения по валютному обмену могут устанавливать разные курсы покупки и продажи для каждого периода отдельности, которые не могут быть изменены в течение соответствующего периода.

InfoMarket

Борис ЕФИМОВ: Отечественные переработчики и фермеры нуждаются в комплексных программах по развитию отрасли

Интервью с Борисом Ефимовым, генеральным директором АО «Orhei-Vit» о ситуации в отрасли по производству соков и переработке овощей и фруктов, а также о перспективах ее развития.

– Консервная промышленность в свое время была визитной карточкой Молдовы, скажите, что происходит сейчас в отрасли, что-то осталось от былого величия, или вся она представлена сегодня всего лишь несколькими крупными компаниями и десятком небольших фирм?

– Да, на самом деле, определенная ностальгия об огромном рынке с большим числом лояльных потребителей действительно присутствует. Но всё кардинально изменилось.

Во-первых, мы живем в условиях открытой конкуренции, после распада большой страны нам теперь приходится конкурировать с огромным числом производителей. Во-вторых, изменилась ситуация на полках магазинов. У потребителя появился большой выбор, и нам, чтобы вырасти, приходится бороться за каждого покупателя.

Естественно, что в условиях жесткой конкуренции не все местные производители смогли выжить и адаптироваться к новым правилам игры. В результате сегодня в Молдове из прежних более чем 40 консервных заводов живы всего лишь несколько крупных предприятий, так что ситуация в отрасли не простая, технологии дорогие.

Сегодня мы можем сказать, что для нас открылся западный рынок, но на нем нас никто не ждет. Здесь, в условиях ежедневной бескомпромиссной конкурентной борьбы, стоимость ошибки – это потеря рынка, который моментально будет занят другими производителями.

Вместе с тем, на протяжении последних лет мы успешно справляемся с задачей расширения рынков сбыта. Мы экспортируем продукцию в 25 стран мира. Это требует больших инвестиций в качество и продвижение. Если говорить об объемах, то на внешних рынках «Orhei-Vit» отправляет более 65% производимой продукции, что позволяет нарастить объемы производства. Ну а фермеры получают в лице «Orhei-Vit» надежного партнера.

Как крупнейший переработчик, наша компания заинтересована в том, чтобы в Молдове на национальном уровне реализовывались целевые программы по развитию фруктовых и овощных культур с высокой добавочной стоимостью. Это позволит не только решать экономические вопросы, но и социальные проблемы в сельской местности.

– Вы же обладаете собственной сырьевой базой, а также работаете с частными фермерами?

– Во-первых, мы позиционируем себя, в первую очередь, как переработчика плодоовощной продукции. Да, у нас есть собственные площади для выращи-

вания сырья высокого качества, используемого в основном для производства детского питания и соков прямого отжима – для продуктов, с высоким требованием к контролю качества сырья. Но еще раз подчеркну, наш основной профиль – это переработка. Во-вторых, необходимо четко отдавать себе отчет в том, что сырьевая база в Молдове в нашем сегменте достаточно низкая, а сама республика, как аграрная страна, давно уже потеряла позиции. Для развития сырьевой базы необходимы значительные инвестиции как в технологии, так и в специалистов. Этой сферой необходимо заниматься тщательнее на уровне правительства и национальных программ, т. к. у большинства фермеров нет ресурсов для развития.

Например, заготовить для промышленной переработки 100 тонн клубники в Молдове – это почти невозможная задача. В то же время, по данным Главного управления статистики Польши, страны, которая расположена намного севернее, клубники там выращивают более 200 тысяч (!) тонн. У нас, в Молдове, даже яблук на промышленную переработку выращивается меньше. И если говорить о консервной промышленности, то ее развитие, в первую очередь, зависит от сырьевой базы, а именно, сколько и по какой цене выращивают фермеры овощей и фруктов.

Например, морковь для промышленной переработки в Европе (цены на морковь в Польше, Германии, Голландии примерно одинаковы) стоит 8-9 евроцентров на заводе. В Молдове просят 12 евроцентров за морковь в поле. А чтобы довести ее до необходимой кондиции (помыть, почистить, отделить от брака), расходы вырастут до 16-17 евроцентров, а в ряде случаев до 20 евроцентров.

Эта значительная разница в цене, в первую очередь, вызвана низким уровнем технического оснащения и эффективности производства в Молдове. Тот же фермер в Польше или Голландии с одного гектара берет раза в 2-3 больше моркови, чем его молдавский коллега, поэтому он и может позволить себе за 8 центов поставить на завод мытую, качественную продукцию.

Аналогичные примеры могу привести по томатам. Например, средняя европейская цена (Италия, Турция, Испания) на томаты для промышленной переработки варьируется в пределах 8-9 евроцентров. Наши конкуренты в Херсонской области, перерабатывающие за сезон сотни тыс. тонн томатов, платят за килограмм от 7 до 9 долларовых центов. У нас за эти деньги никто даже разговаривать не хочет. А все потому, что средняя производительность томатов в Европе у специализированных хозяйств составляет от 70 тонн с гектара, чемпионы доходят до 110, мегачемпионы в Калифорнии собирают до 120 тонн с гектара. У нас обычно получают 30-50 тонн с гектара, ну 70 тонн – это потолок. В итоге молдавский производитель получает более дорогое сырье, а

ему еще конкурировать на рынках России, Беларуси, Румынии, в том числе и по цене.

Фермерам нужна государственная поддержка в области ирригации и технологического обеспечения. Без этого сельскохозяйственное производство в Молдове не выйдет на современный уровень.

– А аргумент, что наши помидоры более экологичны и менее генномодифицированы не действует?

– Для покупателя соков и консервов этот аргумент не действует, для него аргумент – это цена и объем. Хотя, безусловно, продукция из отечественного сырья обладает исключительными вкусовыми качествами. И, конечно же, мы продвигаем нашу продукцию как «экопродукт». Но, повторюсь, пока на покупателя это не действует.

– Разве у нас не появились сильные игроки, которые в промышленных объемах готовы производить сырье?

– Они появляются, они есть, но их немного, на национальном уровне нельзя говорить о серьезных изменениях.

– Скажите, в какой степени вам удалось провести модернизацию производства, перейти на более энергосберегающие и автоматизированные технологии?

– Если говорить концептуально, АО «Orhei-Vit» сегодня занимает лидирующие позиции в производстве сока в Молдове, является также единственным производителем детского питания в республике. Наше лидерство в отрасли обусловлено тем, что нам удалось сохранить специалистов, а также на протяжении последних пяти лет провести модернизацию производства. Мы гордимся тем, что наши соки и детское питание производятся на современном западном оборудовании. У нас только здания остались прежние. Но и в производственных помещениях в зависимости от ситуации заменены полы, крыши и т.д.

Здесь я хотел бы отметить проект по Программе финансирования устойчивой энергетики в Молдове (MoSEFF), в рамках этого проекта мы установили современную автоматизированную котельную на нашем оргеевском заводе, позволившую на 30 процентов снизить энергозатраты на одну гигакалорию. Сейчас, за счет собственных ресурсов мы запускаем еще одну котельную, которая будет работать на биомассе, что позволит утилизировать отходы консервного производства (соковую выжимку, косточку и т. д.), и снизить нагрузку на экологию. Здесь я хотел бы отметить, что используемое нами технологическое оборудование в высокой степени автоматизировано. И лишь немногие европейские производители соков оснащены таким современным оборудованием.

– Простите, а есть ли в Молдове специалисты по обслуживанию этого современного автоматизированного оборудования, те же механики, лаборанты, технологи и т.д.?

– С кадрами в целом по республике ситуация сложная, так как в Молдове ощущается серьезная нехватка специалистов. Мы стараемся поддерживать свой персонал, в частности, мы пытаемся поддержать высокий уровень заработных плат в отрасли. И мы благодарны нашим сотрудникам.

Вместе с тем, естественно, что когда покупаешь новое оборудование, которое почти полностью автоматизировано, возникает ряд моментов, связанных, в первую очередь, с его обслуживанием, так как есть технические узлы, в которых разбираются исключительно иностранные специалисты. У нас на производстве многие узлы оборудования подключены к интернету, поэтому специалисты из компаний-поставщиков оборудования дистанционно следят за происходящим, и при необходимости вмешиваются в процесс.

Для наших специалистов проводятся тренинги, семинары, для повышения их профессионального уровня привлекаются иностранные эксперты. В целом процессом мы управляем самостоятельно, однако дефицит профессионалов в отрасли существует, с этим мы особенно часто сталкиваемся на нашем предприятии в Каушанах, которое не работало в 90-х, и профессиональный штат сотрудников пришлось формировать с нуля.

– АО «Orhei-Vit» сегодня работает со странами СНГ, ЕС и даже дальнего зарубежья. В этом контексте наблюдаемой глобализации, какие риски или плюсы Вы для себя видите на внешних и на внутренних рынках?

– Наша продукция представлена на рынке ЕС, здесь хотелось бы отметить, что завоевать там существенную долю рынка очень тяжело, европейские производители сильны. Если говорить конкретно о нашем предприятии, то по качеству, по себестоимости мы никому не уступаем. Во многом это благодаря серьезным инвестициям в технологии и энергетический сектор нашего производства. К примеру, более трети всего объема экспортируемой продукции приходится на Германию, Австрию и Польшу.

Плюсы мы видим в возможности дальнейшего продвижения на западные рынки. Минус состоит в том, что сегодня есть гиганты рынка, которые владеют десятками и сотнями брендов, и сотнями заводов, немислимыми бюджетами. Если Молдова попадает в режим свободной торговли с ЕС, то наша страна автоматически попадает в сферу интересов этих гигантов. Используемые ими маркетинговые технологии очень эффективны, и местный потребитель очень быстро переключается на новую продукцию. Поэтому мелкий и средний бизнес очень сильно пострадает.

– Насколько я понимаю, определенные защитные меры, переходный период планируется разработать и внедрить в Молдове?

– Я не могу сказать, какая нормативная база готовится, но то, что произойдет, мы уже видим на примере Румынии и Болгарии, где почти мгновенно местная продукция мелких и средних компаний была замещена товарами мировых лидеров. Нужно понимать, что даже если ЕС откажется от финансовой поддержки собственных сельскохозяйственных производителей, они столько сделали для их развития, что европейские аграрии и дальше будут на 2-3 шага впереди нас.

Что касается технических переходов, то все зависит от того, насколько они будут постепенными и технически правильно выполненными.

– Надеяться на патриотизм розничной сети тоже не приходится?

– В Молдове – нет. Я думаю, что каждый будет бороться индивидуально. Уверен, что наша компания не пострадает, у нас хватит сил, чтобы удержать своего потребителя. В то же время производители с небольшими маркетинговыми бюджетами, даже выпуская высококачественную продукцию, вынуждены будут уйти с рынка.

– Существует ли у нас аналог «российского Роспотребнадзора» для защиты местного потребителя?

– Такой же структуры, с такими же полномочиями у нас нет. Специалисты и знания есть, оборудование устаревшее и слабое. Если раньше всё производилось по ГОСТу, можно было доверять сертификатам, выданным в других странах, всё жестко контролировалось, то сегодня есть ТУ, что там написано, что представляет собой продукт – потребитель не знает. Кроме того, в Молдове нет хороших современных лабораторий, которые могли бы, как в России и Беларуси, четко определить содержание продукта и сказать, соответствует ли он всем требованиям. Наши сертификационные органы при допуске на рынок импортных товаров, к сожалению, полагаются на документы, которые были выданы где-то и кем-то, а не на результаты собственных серьезных анализов в лабораториях.

Из-за отсутствия в Молдове современного оборудования импортеры находятся в привилегированном положении, тогда как молдавская продукция при экспорте другими странами очень строго сканируется. Так что создание в Молдове современной лаборатории по проверке качества продукции мы только приветствуем.

Важно, чтобы государство стремилось заботиться о гражданах. И такие меры, как долгосрочные стратегии по поддержке сельского хозяйства, программы по продвижению молдавских товаров на экспортные рынки, развитие инфраструктуры, контроль качества импортируемой продукции, создание современных лабораторий, в конечном счете, положительно повлияют на развитие экономики страны, благосостояние и здоровье граждан.

Беседовал
Геннадий ТУДОРЯНУ

Молдова между двумя союзами

Несмотря на то, что вектор европейской интеграции избран в качестве стратегической цели внешней и внутренней политики еще в 2005 году, сегодня общество и политическая элита колеблются между двумя союзами – Европейским союзом и Таможенным союзом России, Беларуси и Казахстана, созданным в 2010 году. Эта проблема становится острее по мере приближения саммита Восточного партнерства в Вильнюсе, где, как ожидается, Молдова парафирует Соглашение об ассоциации с ЕС, что подразумевает и создание Зоны углубленной и всеобъемлющей свободной торговли (ZLSAC).

Национальный институт экономических исследований совместно с независимым аналитическим центром EXPERT-GRUP провели недавно пресс-конференцию, в ходе которой обсуждались вызовы, встающие перед Молдовой в связи с выбором между двумя направлениями развития. Дискуссии велись вокруг преимуществ и рисков, которые несут в себе две модели экономической интеграции – ЕС и Таможенный союз.

В итоге собравшиеся пришли к заключению, что Молдове надо менять модель экономического развития. Подписание Соглашения об ассоциации с ЕС станет выгоднее в этом случае, так как это приведет к экономическому росту в размере 6,4%, в том числе 3,5% в Приднестровье, оно может усилить экспортные операции, потребление и инвестиционную деятельность. Однако присоединение влечет и ряд рисков: конкурентный удар по агропищевому сектору, снижение бюджетных доходов, ухудшение отношений с Россией. Что касается, однако, углубления интеграционных процессов, по мнению собравшихся, Таможенный союз России, Беларуси и Казахстана станет вызовом для развития торговли Молдовы и экономики в целом.

Присутствующий на мероприятии вице-премьер-министр, министр экономики Валериу Лазэр отметил, что Молдова должна стать зоной общих интересов Запада и Востока, а не зоной разногласий.

“Я рассматриваю процесс европейской интеграции как модернизацию Молдовы по европейской модели на благо своих граждан, без ухудшения отношений с традиционными партнерами на Востоке. Европейская модель означает улучшенное законодательство, практику функционирования учреждений, повышенную конкурентоспособность, в том числе и по сравнению с другими рынками”, – заявил министр экономики. В. Лазэр отметил, что интеграция Молдовы в более крупный региональный рынок естественна. Все же, молдавский экспорт в страны ЕС растет, сейчас он составляет 50% товаров и услуг, на долю СНГ приходится около 40%, растет также и доля таких стран как Турция, Китай, Япония и США.

По его мнению, необходимо широкое участие экономической и политической элиты в дискуссиях относительно европейской интеграции, но в то же время и информировании всех граждан, так как изменения коснутся всего населения страны.

В свою очередь Миндаугас Кацераускис, представитель делегации Европейского союза в Кишиневе, заверил, что ЕС продолжит помогать нашей стране в процессе внедрения реформ, необходимых для европейской интеграции. “Несомненно, Соглашение о свободном обмене приблизит Молдову к Европейскому союзу, хотя необходимо еще внедрить ряд инструментов реформирования”, – добавил представитель делегации.

НЕСКОЛЬКО АСПЕКТОВ

Важно понимать разницу между Соглашением о свободном обмене и Таможенным союзом.

Согласно докладу Expert-Grup, Соглашение о свободном обмене является преимущественно торговым соглашением, представляя собой одну из начальных ступеней экономической интеграции. Он может включать два и более партнеров, которые обязуются устранить тарифные и нетарифные барьеры в процессе взаимной торговли, в то же время сохраняя автономию в разработке таможенных тарифов, применяемых с треть-



ими странами, а также продвигать другие аспекты торговой политики, в том числе участие в интеграционных органах.

Таможенный союз предполагает более высокий уровень интеграции по сравнению с Соглашением. Кроме максимального устранения тарифных и нетарифных барьеров в торговле, участники союза, как правило, являются странами-соседями, принимают единый таможенный тариф, устанавливая единство и в уровне защиты всех отраслей экономики. В итоге, переговоры и внедрение принципов Таможенного союза требуют больше времени, больших финансовых ресурсов, политических уступок. Присоединяясь к Таможенному союзу, государство теряет часть автономии в вопросах разработки своей торговой политики.

“Европейский союз является основным экономическим партнером Молдовы, в том числе и Приднестровья. ЕС привлекает около 46% молдавского экспорта и поставляет примерно 45% всего импорта. Приднестровский регион, также, интегрирован в рынок ЕС, экспортируя 45,3% своей продукции, однако сильно зависит от поставок энергии из Российской Федерации (79,6%)”, – отметил Адриан Лупушор, директор Аналитического центра “Expert-Grup”.

Эксперт перечислил выгоды и риски присоединения к Зоне свободной торговли. Среди них отмена молдавских таможенных тарифов на импорт из стран ЕС и Турции; увеличение производственных расходов на 8% в аграрной отрасли, обусловленное необходимостью обеспечить внедрение европейских санитарных и фитосанитарных стандартов; увеличение на 5% доходов молдавских производителей от агропищевых товаров, поставляемых на европейский рынок, на промышленные товары европейские тарифы уже равны нулю. Другим преимуществом является увеличение на 20% доходов от экспорта сельскохозяйственной продукции, и на 5% доходов от экспорта молдавских промышленных товаров на турецкий рынок.

В свою очередь Александру Стратан, директор Института экономических исследований, рассказал о преимуществах и рисках присоединения к Таможенному союзу. Среди них отмена молдавских таможенных тарифов на импорт из стран-участниц Союза; рост в 2,7 раза молдавских таможенных тарифов из стран, не входящих в Союз; снижение на 10% цены на газ, импортируемый Молдовой из России.

СРАВНЕНИЕ РИСКОВ

Оба рынка, и ЕС, и СНГ, остаются стратегически важными для Республики Молдова в долгосрочной перспективе, а интеграционные устремления не должны входить в противоречие с любым из этих рынков, говорят власти. В этом смысле, некоторые эксперты

полагают, что выбор Зоны свободной обмена более предпочтителен, так как не исключает участие в многостороннем Соглашении о свободной торговле со странами СНГ.

Так, после присоединения к ZLSAC, Молдова сможет одновременно иметь льготный торговый режим с обоими рынками, важными с стратегической точки зрения, а также с Турцией, которая в 2013 году стала третьим важным направлением молдавского экспорта.

С другой стороны, присоединение к Таможенному союзу требует глубокой интеграции, а к этому, по мнению тех же экспертов, Молдова не готова. В этом случае, считают они, Молдова будет обязана уступить Российской Федерации часть своей автономии в вопросах установления тарифной политики и присоединиться к тарифам стран Союза, являющимся намного более протекционистскими. К тому же, присоединение к Таможенному союзу не совместимо с ZLSAC. Это вынудит ЕС отменить Автономные торговые преференции для Молдовы и сильно повысить тарифы на импорт из Молдовы, что ударит по конкурентоспособности местных производителей на рынках стран ЕС.

В итоге, это приведет к снижению экспорта на 9% и повысит экономическую зависимость от рынка стран СНГ, в особенности Российской Федерации. В то время как, уверяют эксперты, присоединение к ZLSAC повысит экспорт более чем на 11%, и в значительной мере разнообразит его.

Присоединение к ZLSAC принесет экономические и социальные выгоды Молдове, в то время как Таможенный союз, по мнению этих экспертов, даст обратный эффект. Эконометрические оценки указывают на то, что выгоднее ZLSAC с ЕС. Так, в итоге присоединения к ZLSAC, экономика Молдовы вырастет примерно на 6,4%, в то время как выбор Таможенного союза принесет рост в 4%.

Преимущества ZLSAC касаются расширения доступа молдавских производителей на рынки стран ЕС и Турции. Кроме того, либерализация импорта повысит конкуренцию на внутреннем рынке, что в итоге приведет к снижению цен и росту разнообразия и качества товаров. С улучшением инвестиционной привлекательности молдавской экономики повысится и благосостояние населения, и конкурентоспособность молдавской экономики. В то же время, присоединение к Таможенному союзу приведет к потере производителями европейского рынка, куда экспортируется 45% всей продукции обоих берегов Днестра. Проблема состоит в том, что необходимо принять российские таможенные стандарты и нормы, которые не признаются в мире, в отличие от европейских. Так, кроме тарифных барьеров, молдавские экспортеры должны будут столкнуться и с нетарифными барьерами на рынках стран ЕС и не только там.

Кроме того, из-за высоких таможенных тарифов, говорят эксперты, подорожают потребительские товары и инвестиционные продукты, ввозимые из ЕС. Это ударит по конкурентоспособности молдавской экономики, инвестиционному климату и благосостоянию населения.

Для снижения рисков и увеличения выгоды от ZLSAC, власти намерены приложить усилия для улучшения деловой среды, инфраструктуры качества и ускорения структурных реформ. Несмотря на это, присоединение к ZLSAC влечет и риски. Они связаны, в основном, с агропромышленной отраслью, менее конкурентоспособной, защищаемой таможенными тарифами, которые постепенно будут отменяться в последующие годы (молочные продукты, мясные продукты, хлебобулочные изделия, соки и фрукты). С другой стороны, есть и риск применения нетарифных барьеров со стороны Российской Федерации на молдавский экспорт вина, яблок и других свежих фруктов.

Кристина МИРОН

Фабрика VIORICA COSMETIC запускает в серийное производство ассортимент продукции из 45 изделий

Как передает “ИНФОТАГ”, об этом сообщил президент группы компаний DAAC-Hermes Василий Киртока на заседании кишиневского пресс-клуба, сказав, что коллектив фабрики поставил перед собой задачу увеличения доли молдавского рынка косметики с нынешних 2% до 40%.

“Мы планируем, что в течение трех-четырех лет такая задача предприятию будет вполне по плечу”, – сказал Киртока, указав на то, что сейчас подавляющую долю на рынке косметики Молдовы занимают бренды из европейских стран и США.

Глава холдинга напомнил, что фабрика Viorica Cosmetic была приобретена холдингом DAAC-Hermes у государства, за которую было заплачено около 60 млн леев. За это время в производство были сделаны новые инвестиции для выпуска широкой гаммы косметики для всех возрастов.

“Холдингу помог приобрести фабрику BC Moldova Agroindbank S.A. Мы ему признательны и благодарны за поддержку. Правда, позже в банке начались перемены, и мы вынуждены были перейти в BC Victoriabank S.A., с помощью которого осуществили модернизацию производства для выпуска современной косметики”, – отметил Киртока.

Он рассказал, что коллектив фабрики нынешним летом и осенью заготовил достаточно трав и цветов в молдавских Кодрах в качестве экологического сырья для производства душистой и ароматной косметики.

“Мы привлекли опытных специалистов-консультантов из Великобритании и Украины, которые помогают фабрике наладить выпуск современной косметики”, – сказал президент холдинга, сообщив, что коллектив фабрики смог вернуть на предприятие выехавшую в Россию главному косметологу Viorica Cosmetic.

Василий Киртока рассказал, что фабрикой через “четвертые руки” куплена недвижимость на проспекте Штефана чел Маре, которая расположена по соседству с посольством России в Молдове, где раньше находилось швейное ателье “Романица”.

“В этом помещении магазина-салона Viorica Cosmetic будет вестись продажа и консультации покупателей. В настоящее время мы готовим продавцов, которые будут готовы для общения и диалога с покупателями молдавской косметики”, – отметил Киртока.

Президент группы DAAC-Hermes с уверенностью смотрит в будущее этого вида бизнеса, говоря о том, что Viorica Cosmetic не пугают известные американские и европейские бренды косметики.

“Мы серьезно готовимся к конкуренции с этими брендами, ставя перед собой задачу увеличения доли рынка молдавской косметики на рынке в 20 раз”, – подчеркнул Киртока.

Он озвучил данные исследования потребителей косметики, которые говорят о том, что из 100% покупателей косметики, которые знают о Viorica Cosmetic, никто ничего плохого о бренде не говорит, а главное, готовы приобретать отечественную косметику.